Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 239 (16462) | 1983 оной октябриин 18, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облсовпрофто, ВЛКСМ-эй обкомдо

1983-1984 ОНУУДАЙ МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛДЭХЭ БА ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭХЭ, ҮБЭЛЭЙ ҮЕДЭ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТАЛААР СЭЛЭНГЫН РАЙОНОЙ МАЛ АЖАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ АБАҺАН СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД ТУХАЙ

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын, үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхын тула мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облсовпроф болон ВЛКСМ-эй обком иимэ тогтоол абаба.

1983—1984 онуудай үбэлэй үедэ абаһан Сэлэнгын районой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые һайшааха.

Фермэнүүдэй, гүүртэнүүдэй, отарануудай коллективүүдэй, мүн мал ажалай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй дунда Сэлэнгын районой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялгануудые үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгые эмхидхэхээр КПСС-эй Гусиноозёрскын, Хойто-Байгалай горкомууд, райкомууд, райгүйсэдкомууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, колхоз, совхозуудай болон бусад хүдөө ажахын предприятинуудай партийна организацинууд уялгалагдаа. Энэ малай үбэлжэлгэдэ саг болзортонь бэлдэжэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ, үбэлжэлгын үедэ адууһа малай ашаг шэмыень ехээр нэмээхэ, үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха, адууһа малһаа түл түрэсэ олоор абаха, эдэ бүгэдын ашаар мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, фермэнүүдэй хүдэлмэриин шанарыень һайжаруулха, абаһан продукциин өөрынь үнэ сэнгынь доошолуулха талаар, социалис мүрысөө ашаг үрэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ болоно.

Фермэнүүдэй, коллективүүдэй, отделенинүүдэй болон ажалдаа үндэр дүн туйлаһан үйлэдбэриин түрүүшүүлэй түрүү дүй дүршэлые, мүн мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые үргэнөөр харуулжа байхаар республиканска, районуудай газетэнүүдэй редакцинууд, Телевидени болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаба.

СЭЛЭНГЫН РАЙОНОЙ МАЛ АЖАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Партиин XXVI съездын болон КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, арбан нэгэдэхи бүхы табан жэлэйнгээ, мүн гурбадахи жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Сэлэнгын районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүхы совет арадтал адляар бии хүсэеэ элсүүлэн ажаллана.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон олохон фермэнүүдэй коллективүүд үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ муу бэшэ дүнгүүдые туйлаһан байна. Һү үйлэдбэрилгэдэ ажаллагшаднай байгша оной үнгэрһэн юһэн һарын туршада нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 2600 центнер продукци ехээр абажа гүрэндэ худалдаа юм.

Холын бэлшээридэ бэлшээжэ, мүн шахажа таргалуулха малай гүүртэнүүдтэ ажалладаг олохон үхэр адуулагшад, хонишодой бригаданууд ажалдаа горитойхон амжалтануудые туйлаһан байна. Эдэнэй жэшээ нэн түрүүлэн районой бүхы ажахынуудай мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэеэ эрид дээшэлүүлхэээр ехэ арга боломжотой байһыень элишэлэн гэршэлнэ. Иимэ арга боломжонууд малай һүрэг олошоруулха, мүн үүлтэрыень һайжаруулха, тугал, хурьга, унагаяа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ, тэжээлэй үндэһэ һуурине бэхижүүлхэ, мүн фермэнүүдэй хүдэлмэридэ хамтын подрядай гурим, үйлэдбэриин түрүү технологи үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар яһала бии гэжэ тэмдэглэлтэй.

Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха 1984 оной даабарие, бүхы табан жэлэй түсэбые дүүргэхээр ябуулагдаһан тэмсэлдэ ерэхэ үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэлгэ онсо шухала удха шанартай байһыень хараада абажа, бидэ үбэлэй үедэ бүхы түрэлэй малай ашаг шэмые нилээд дээшэлүүлхээр шиидэбди. Тиимэһээ бүхы колхоз, совхозуудта үбһэ, һолоомон, шэмэтэ болон холимог тэжээл хүсэд хүрэхөөр найдамтайгаар бэлэдхэгдээ. Энэ бүхы тэжээлээ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын тула октябриин эсэс болотор тэжээлэй 35 цех, тэжээл хэршэхэ, бутаргаха бүтээсэ ехэтэй 50 түхеэрэлгэ бэлдэжэ хүдэлгэхэбди. Бүхы ажахынуудта тугал, хурьгадта эдюулхээр шэмэ шанартай холимог тэжээл бэлдэхэ онол арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Мүн холимог тэжээл шанаржуулха, малай рациондо азот элбэгтэй нэмэлтэ хэрэглэхэ хүдэлмэри ябуулагдаха юм.

Үбэлэй үедэ үнеэдээ һайнаар харууһалжа һааһанай ашаар һү үйлэдбэрилгэеэ дээшэлүүлхэ уялгануудые һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд абанхай. Эдэнэр нёдондоной үбэлэйхитэй сасуулбал, һү һаалияа 20 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүхэнэй һү шэмые үбэлдөө 1 мянган килограммда хүргэхөөр хараална. Тэрэшэлэн бүхы һүнэйнгөө 80 процентһээ доошо бэшыень гүрэндэ нэгэдэхи сортоор тушааха байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һү һаалиин фермын коллектив үнеэн бүриһөө 1500 килограмм, харин энэл фермын түрүү һаалишан Д. Д. Очирова 1700 килограмм һү һааха уялга абаа.

Мал шахан таргалуулха гүүртэнүүдтэ ажалладаг хүдэлмэрилэгшэд тугал, буруунуудые тобиржуулан түлжүүлхэдээ, мүн үхэрнүүдые шахан таргалуулхадаа тус бүриинь шэгнүүрые хоногой дунда зэргээр 700 граммаар, харин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад шахамалнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхын 800 граммаар нэмээхэ уялга абанхай юм. Үүсэлэгдэхээр эльгээгдэхэ бүхы үхэрнүүдынь ехэ шэгнүүртэйгээр, тобир тарганаар тушаагдаха байна. Тиимын тула бүхы ажахынуудта буруу, хашарагуудые түлжүүлжэ шахан таргалуулхаар түсгаар байранууд, талмайнууд түхеэрэгдэнэ. Үбэлэй үедэ иимэ аргаар бүхыдөө 2,5 мянган үхэр шахагдан таргалуулагдаад, тус бүрез 350 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр тушаагдаха байна.

Кировэй нэрэмжэтэ совхозой үхэршэн А. Г. Савинский мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой 900 граммаар дээшэлүүлһэнэй ашаар гүүртынгээ һүрэг үхэрнүүдэй тус бүриин шэгнүүрые 400 килограммда хүргэжэ тушаахаар уялга абаа.

Районой зооветеринарна мэргэжэлтэд һүрэг малаа олошоруулха хүдэлмэреэ эрид һайжаруулжа, фермэ, гүүртэ, отарануудтахи үдэрэй гуримай хэр наринаар сахигдаһые шалгажа, һэргылэмжын болон зооветеринарна хэмжээнүүдээ саг болзортонь үнгэргэхөөр хангаха болоно.

Үнеэдээ, эмэ гунжануудаа, эхэ, хонидоо, гүүнүүдээ һайн шанартайгаар ороондо оруулжа, мүн искусственна аргаар үрэжүүлхэ талаар район дотороо хэмжээнүүдые хараалхадаа, 1984 ондо 100 эхэ мал бүхэнһөө 90-һээ үсөөн бэшэ тугал, хурьга абаха аргатай болохобди.

Тугал, хурьга, унагаяа гарза хоролтогүй түлжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулхабди. Бидэ тугалнуудаа забһартай шалатай байра соо бүлэг бүлэгөөрнь байлгажа түлжүүлхэмнай. Харин хурьгадаа кошарно-базова аргаар абажа тэнжээхэбди.

Хонишодоймнай бригаданууд, мал шахаха гүүртэнүүдэй коллективүүд бүхыдөө хамтын подрядай гуримаар ажаллаха юм.

Хараалагдаһан эдэ бүхы хэмжээнүүд районой ажахынуудта үбэлэй үедэ мяха үйлэдбэрилгэеэ 2 мянган тоннодо хүргэжэ, гүрэндэ нёдондоной үбэлжэлгын үеынхиһөө 15 процентээр ехэ мяха тушааха арга олгохо байна.

Бүхы ажахынуудта үбэлэй үедэ мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөнэй гуримууд зохёогдожо, тэндэнь продукци ехээр үйлэдбэрилхэ ба шанарыень һайжаруулха талаар эрхим амжалта туйлагшадые моральна болон материальнаар урмашуулха хэмжээнүүд, малшадай ажаһуудалай эрхэ байдалые, илангаяа гэр байрыень һайнаар түхеэржэ бэлдэхэ тухай тодорхойгоор хараалагданхай.

Ажахынуудай, һаалиин фермэнүүдэй, бригадануудай мал ажалай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй дунда малай үбэлжэлгые шалгаха нүхэд ёһоной шалгалта таһалгаряагүй үнгэргэгдэхэ байна. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд декада, һара бүхэндэ согсологдожо, үргэнөөр мэдээсэгдэжэ байха юм.

Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэнь райсельхозтехникын, соёлой гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, элүүрые хамгаалгын, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын болон худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн туһаламжа үзүүлхээр хараалагдана.

Сельхозтехникын хүдэлмэрилэгшэд малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо бүхы фермэнүүдтэхи машина, түхеэрэлгэнүүдээ һаадгүйгөөр хүдэлхыень хангаха юм.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй дүй дүршэлөөр малшадые комплекснөөр таһалгаряагүй хангаха хүдэлмэри ябуулагдаха байна. Хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ, дайшалхы хуудаһанууд гаргагдаха, һонирхолтой номуудаар хангагдажа, кино харуулагдаха, харуулан ойлгуулха агитацинь шэнэлэгдэжэ, уран һайханай самодеятельностиин коллективүүд концерт, наада харуулха юм.

Дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абахадаа бидэ 1984 ондо мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушаалгаяа горитойгоор дээшэлүүлжэ, тодорхойлогдоһон түсэбөө гансашье бүхыдэнь, саг болзортонь дүүргэхэ бэшэ, мүн үнгэрһэн жэлнүүдтэ дутуу тушааһан үри шэриеэ хүсэлдүүлжэ, оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ талаар өөһэдынгөө ехэхэн хубитаяа оруулхыень республикын колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бүхы предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хандажа, малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохыень уряалнабди.

Сэлэнгын районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө социалис уялгада гарва табигшад:

Н. Л. Тадвашкина, Химнын совхозой фермые даагша, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой, **В. Г. Романова**, Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой, **Д. Д. Будаева**, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, **А. Г. Савинский**, Кировэй нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагша, **Д. Д. Очирова**, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан, **С. Б. Нехуров**, «Бестужевский» совхозой парткомой секретарь, **А. С. Иринчеев**, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, **А. К. Алейник**, Новоселенгинскын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, **И. И. Балданов**, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахамад инженер, **В. Е. Баторов**, РАПО-гой соведэй түрүүлэгшэ, **А. С. Аржанович**, КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь.

АРАДАЙ АГУУЕХЭ ҮҮСХЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ҮРГЭН ДЭЛГЭР БУРЯАД ОРОНОЙ ХОТО ГОРОДУУДТА, ҺУУРИН ТОСХОНУУДТА КОММУНИС АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ ХҮДЭЛӨӨНЭЙ ЭХИЛҺЭЭР 25 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАҺАН БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИС СУББОТНИК ОКТЯБРИИН 15-да ҮНДЭР АМЖАЛТАТАЙГААР, ЭМХИ ГУРИМТАЙГААР ҮНГЭРӨӨ.

НАРИН СЭМБЫН КОМБИНАТ

Үнгэрһэн субботын үглөөгүүр. Комбинадай газаа, досоогүй ажалай үдэр түлэг бусалба. Энэ үдэрые хүдэлмэришэд булта габшагай ажалай һайндэр болгон, ажалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөнэй 25 жэлэй ойдо зорюулжа, өөһэд өөһэдынгөө хубитые оруулхые хүсэжэ, нэгэн хүн шэнгеэр хүдэлжэ захалаа бшуу.

Нооһо илгалгын цех һайндэрэйхеэр, шэмэглэгдэнхэй: улаан тугханууд, плакат, лозунгнууд хадаатай. Социалис мүрысөөнэй ябасые хоёр саг болоод лэ харуулжа, мэдээсэжэ байһан ханын газетэ хүнэй нюдые шэмэглэн хужарлуулна. Шадха улаан пулаадаар толгойгоо бооһон үбсүүндээ улаан бантануудые үяһан эхэнэрнүүд ехэл сүлөөгүй ажаллана. Тиихэдэ радиогоор һайндэрэй ирагуу хүгжэм зэдэлнэ.

Удангүй ажалай үдэрэй нэгэ халаан түгэсэжэ, цехэй зүг бүриһөө бригада бригадаараа хүнүүд хэһэн ажалаараа сэдьхэлээ ханангн һайндэрэйнгөө митингдэ сугларна. Тэрэ саана дүхэриг болон жагсаһан хүнүүдэй дунда наһатайшаг болоожо ябаһаншье һаа, сарюун энэ эхэнэрэй шарай баярай ошоор бадарна. Энэ хүмнай түрэл комбинадтаа хорёод жэлэй туршада нооһо илгагшаар хүдэлжэ байһан Серафима Петровна Азаренкова болоно. Сугтаа хүдэлжэ ябаһан нүхэдынь тэрэниие энэ үдэр 50 наһаяа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, халуунаар амаршална.

Удангүй С. П. Азаренковае комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, энэ үдэр тудаһан хоёр ехэ һайндэрөөрнь амаршалһан нэрьемэ альга ташалган доро Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэг барюулба.

Баяр ёһололой митингые цехэй парторг Коробенко Н. П. нээжэ, үнинэй коммунистнуудые, ветерануудые, түрүү комсомолшуудые ажалай энэ ехэ һайндэрөөр амаршалаад, һүүлэй үдэрнүүдтэ олон тоото бригадануудай туйлаһан амжалта тухай тобшохоноор хөөрөөд, энэ субботын үдэр ажалай үндэр бүтээсэ туйлахыень, эрхим шанартай продукци гаргаһыень уряалба.

Ганса энэ цехтэ бэшэ, мүн комбинадай бүхы коллективүүдтэ субботник габшагай ажалай оршон байдалда үнгэрөөһэн байна. Энэ үдэр бүхыдөө 28 тонно нооһон угаагдаһан, 5 тонно утаһан ээрэглэһэн, 5 мянган погонно метр бүд болохо түүхэй эд бэлдэгдэһэн, 6 мянган дүрбэлжэн метр бүд нэхэглэһэн гэхэ гү али хамталаа 800 мянган түхэригэй продукци гаргагдаба.

Г. РАДНАЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Нооһо илгагша Т. Д. Санжиева; нооһо илгалгын цехэй начальник Т. А. Рубцова түрүү бригадын гэшүүн В. Шевченкэдэ вымпел барюулжа байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ХОЙТО-БАЙГАЛ

«ЛенинградБАМстрой» гэжэ нүүдэл колоннын коллективэй 700 хүдэлмэришэн субботникто хабаадалсажа, 5 мянган түхэригэй барилга хээ. Энэ коллектив 2 мянган түхэриг Эб найрамдалай жасада оруулба.

Хойто-Байгалай районой бэшэшье олон ажалша коллективүүд коммунис субботникто эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ шадаа.

«Улаан субботын» ажалай үдэртэ хамта дээрээ 37 мянган хүн хабаадалсажа, 257 мянган түхэригэй ажал хэһэн байна. Хойто-Байгалай районой ажалшад, БАМ-ай барилгашад Эб найрамдалай жасада 109 мянган түхэриг һомолбо.

К. ЖАМЬЯНОВ.

«ТЕПЛОПРИБОР» ЗАВОД

Манай предприятида хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай хүдэлөөнэй 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан субботнигые үнгэргэхэ гэһэн москвагаархидай үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ, октябриин 15-най үдэр оролдосотой һайнаар ажаллаһан байна. Хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд өөһэдынгөө ажалай газарта хүдэллөө. Мүн заводые һэльбэн шэнэлхэ, үргэдхэхэ горитой хүдэлмэри «улаан субботын» үдэр хэгдэбэ. Тиихэдэ ажалай һайндэртэ хабаадагшад предприятиингаа газаа досоогуурхине сэбэрлэһэн байна. Тиигэжэ энэ үдэрэй туршада хүдэлжэ олдоһон хэдэн мянгаад түхэригэй 1500 гараниинь табан жэлэй жасада оруулагдаба.

К. ТИХОМИРОВА.

«БУРЯТФЕРММАШ» ЗАВОД

Предприятиин ажалшад хэзээ хэзээнэйхиһээ энэ үдэр эртэ суглараба. Хүн бүхэн хүхюун, зугаатай. Заводой талмай дээрэ болоһон олониитын митингээр ажалай энэ үдэр — коммунис субботник эхилээ. Цех бүхэндэ хүдэлмэришэд урма баяртайгаар, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, эрхим шанартай продукци гаргахын тула бүхы мэргэжэл шадабаряа гаргаһан байна. Тиигэжэ малай тэжээл хэршэхэ 7 шэнэ машина субботнигой үдэр бүтээгдээ. Заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд предприятиингаа дотор болон газаа талые болбосон түхэлэй болгохо хүдэлмэридэ хабаадажа, нилээд ехэ хэмжээнэй ажал хэжэ үрдеэ. Коммунис субботнигой үдэр олоһон мүнгэеэ заводой коллектив Эб найрамдалай жасада оруулха юм. Энэ үдэр коммунис ажалай ударнигуудай зэргэ олошороо.

Манай корр.

* * *

…Республикын түмэр зам… транспортда олон жэл… туршада аша үрэ ехэ… ээр ажаллаһанайнь ту… түрэһөөр 60 наһа гүй… нтэйнь дашарамдуулан. …И. Калининай нэрэмжэтэ …ан-Үдын локомотивна де… …ой локомотивуудые ту… …н абагша Александр Тро… …ович Митус Буряадай …СР-эй Верховно Соведэй …зидиумэй Хүндэлэлэй …мотаар шагнагдаба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТООСООН БА҃ҺҮНГАЛТА

ОРОЛДОҺОНОЙНЬ ҮРЭ ХАРАГДАНАГҮЙ

«Эрдэм» совхозой партийна организаци Мухар-Шэбэрэй район соо эгээл томонуудайнь нэгэн. Тэрэнэй бүридэлдэ КПСС-эй 90 шахуу гэшүүд ба гэшүүндэ кандидадууд ородог юм. 68 коммунистнуудынь хүдэлмэришэд, юһэниинь хүдөө ажахын эрдэмтэ мэргэжэлтэд. Энээгээр бодоходо, ажахын коллективэй үйлэдбэриин хэрэгтэ, нийтын ажабайдалда партийна нүлөө үргэнөөр үзүүлжэ шадамаар хүсэнэй бии байһаниинь ойлгогдоно.

Эндэ үнгэргэгдэһэн тоосоото-һунгалтын партийна суглаан дээрэ парткомой секретарь А. С. Доржиевай хэһэн элидхэлһээ, тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшадай үгэһөө тобшолол хэхэдэ, тоосоото үедэ партийно-эмхидхэлэй, нийтэ-политическэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын тула, тэрэнэй үндэһөөр ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ болон хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын тула совхозой партком яһала оролдолго гаргаһан байна гэжэ онсолон тэмдэглэмээр.

Партийна суглаанууд, парткомой заседанинууд заагдаһан болзортоо зарлагдажа, шухала асуудалнууд зүбшэгдэжэ, зохихо шиидхэбэринүүд абтажа байгаа. Абтаһан тогтоолнуудай дүүргэлтые хинаха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулагдана. Энэ ушарта парткомой гэшүүдэй эдэбхитэй хүдэлдэг байһан тушаа элидхэлшэ онсо тоггоо. Илангаяа тэдэнэр залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, түрүү зэргэдэ ябаха үүргыень жэшээтэ һайнаар дүүргүүлхэ гэжэ ехэтэ оролдоно. Гадна тэдэнэр цеховэ парторганизацинуудай, тэдэнэй секретарьнарай хүдэлмэридэ туһа хүргэжэ байгаа.

Партийна организацияа шэнэ залуу хүсөөр бэхижүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдаа. Тоосоото үедэ 16 хүн КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан байна. Тэдэнэрэй 12-ынь хүдэлмэришэд. Бултадаа залуушуул, ажалай түрүүшүүл, нийтын хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадагшад шуу. Залуу коммунистнуудтай ябуулһан хүдэлмэри һайн үрэ дүн асараа. Социалис мүрысөөндэ ходо илаадаг алдартай залуу коммунист В. Я. Калашников Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаа һэн. Хонишон Д. П. Жигжитова 1982 оной социалис мүрысөөндэ илаһан солотой, шофер А. К. Иванов, механизатор А. Ф. Засепко болон бусад залуу коммунистнууд эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Партком болон цеховэ парторганизацинууд социалис мүрысөөнэй эмхидхэлдэ, тэрэнэй үрэ дүнгэй һайн байхын тула хэмжээнүүдые абажа байгаа. Энэ хэрэг илангаяа малшадай дунда һайнаар эмхидхэгдэдэг байһаниинь элирнэ. Гэбэшье энэ асуудалда анхаралаа табидаггүй, хайша хэрэгээр хандадаг мэргэжэлтэд шүүмжэлэлдэ ороо. Жэшээнь, совхозой ахамад зоотехник В. К. Тимофеев түрүүтэй зооветмэргэжэлтэд социалис мүрысөөнэй дүн согсолгые хойшонь татадаг. Үнгэрхэдөө коммунист Тимофеев тоосоото-һунгалтын суглаанда ерээгүй байшоо.

Коммунистнууд хододоо түрүү ябаха, нийтын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадаха уялгатай. Жолоошод И. А. Парфенов, П. Д. Балданов, хонишон М-Ж. Ш. Цыбиков болон бусад, үнэхөөрөө, КПСС-эй Уставай гол эрилтые шэнжэдгүй дүүргэнэ. Совхозой үйлэдбэриин ветеран, пенсионер, гүрэн түрын дээдэ шагналда хэдэн улаа хүртэһэн, коммунист, овощеводуудай бригадир К. М. Варфоломеев тухай һайн һайхан үгэнүүд дурдагдаа. Тэрэнэй даадаг ехэ бэшэ коллектив жэл бүхэндэ түсэбтэ даабаряа дүүргэдэг юм. Тус бригада «Табан жэлэй даабариие дүрбэн жэлдэ» гэһэн уялга абанхай һэн. Һү һаалиин 1-дэхи фермын партийна бүлэгэй коммунистнуудай эдэбхитэй ажал ябуулга үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Гэхэтэй хамта совхозой үйлэдбэриин хэрэг бараг шэнги байдалтай гэхын яашье аргагүй. Тэжээлэй дутамагаар бэлэдхэгдэдэг дээрэһээ боложо, мал олоор гарзална, эхэ мал үлүүсэ һубайрна, түл үсөөнөөр абтана, ашаг шэмэнь бага. Энээн тушаа олон тоо, баримтанууд дурдагдаа. Хоёр жэл найман һарын байдалаар гүрэндөө нилээд ехэ мяха, ороохо үритэй байһаниинь жэшээнүүдээр баримталагдаба. Иимэ байхалаараа абтаһан продуктнуудай өөрынь үнэ сэн хэтэрмэ дээгүүр байһаниинь, ажахын жэлһээ жэлдэ ехэ гарзада ородог байһаниинь элитэ болоно.

Тоосоото-һунгалтын суглаан дээрэ олон коммунистнууд үгэ хэлэһэн байна. Жэшээнь, совхозой ахамад ветврач Э. И. Чимитдоржиев үгэ хэлэхэдээ, иимэ ажаглалта хэбэ гэбэл, ажахымнай дирекци, партком хонишод тушаагаа анхаралаа ёһоор хандуулнагүй. Гэр бүлөөрөө хониной ажал дээрэ хүдэлдэг зарим айлнуудай байрада электрын элшэ хүрэжэ ошоногүй, хонишодой байрын гэрнүүд заһабарилагданагүй. Үнгэрхэдөө мүнөө болотороо хонишодой ажахын жэлэй дүн согсологдоогүй байһаар. Хэдэйнгээ шалгарһые, хэдэйнгээ муугаар хүдэлһые мэдэнэгүйбди. Гэхэ зуура хонишод халаа совхозой гол һалбари дээрэ хүдэлдэг хүдэлмэришэд болоно бшуу.

Коммунист С. Б. Намсараев 3-дахи отделениин хонидой байранууд хуу хэрэглэмжэһээ гаранхай, үбэлжэхын аргагүй, 4—5 жэлэй туршада нэгэшье шэнэ байра баригдаагүйл даа гээ һэн. Тиихэдэнь П. С. Бальжинимаев манай Новоспаск тосхондо малшадта гэжэ нэгэшье квартира барижа түбхинүүлээгүй. Иимэ байхадамнай залуушуул нютагтаа тогтохо юм аал? Тон зүб ажаглалта гэжэ тайлбарилмаар шуу.

Малай тэжээл тухай, малшадай болон малай байра байдал тухай асуудалнуудые шиидхэлгэ эгээл шухала хэрэг болонхой. Энээниие мэдэнэгүй гэжэ хэлэжэ яажа болохоб. Яһала хөөрэлдөөн болоһоншье байха. Теэд хоохон ярилдаан болоод лэ үнгэржэ байна. Тиимэһээ совхозой коммунистнууд эдээн тухай һанаата боложо байһанаа гүн сэдьхэлһээ мэдүүлнэ, ойрын сагта бодото хубилалтын болохые найдана.

М. ЦЫРЕНОВ,
«Ленинэй зам» газетын редакторай орлогшо.

Совет орон дотор

БУДҮҮН ТЭЖЭЭЛ ЭЛБЭГ ЕХЭЭР

БАКУ. Республика дотороо мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг Апшеронско районой ажалшад жэл хахад соо хүрэхэ будүүн тэжээл нөөсэлжэ абаа. Эндэ 30 мянганһаа дээшэ тонно гансал сенаж дарагдаа юм. Энэнь даабариһаа хоёр дахин шахуу ехэ болоно.

Эндэхи ажалшад сабшагдаһан ногоое һолоомонтой холижо ябтална. 15 сантиметр зузаан жэжэдхэгдэһын һолоомон дээрэ 35 сантиметр зузаан ногоон дэбдигдэнэ. Тиигэжэ үетэһэн «Пирог» бии болгогдоно. Тэрэнь сенаж дараха болзорые хорооходо, тэжээл хадагалха ашаг үрые дээшэлүүлхэ, тэжээлые бүри шэмэтэй болгохо арга олгоно.

Үшөө хэдэхэн жэлэй саада тээ эндэхи ажахынууд ондоо тээһээ тэжээл худалдажа абадаг байһан юм. Мүнөө тэжээлэй бата бааза байгуулхадань, фермэнүүдэй ашаг үрые эрид дээшэлүүлхэ, һү, мяха, үндэгэ, нооһо гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ арга бии болоо.

Апшеронойй тэжээл бэлэдхэгшэдэй дүй дүршэл республика дотор үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

ХОЙТО ЗҮГЭЙХИДЭЙ ДУЛААН ГЭРНҮҮД

ПЕТРОЗАВОДСК. Карелиин нийслэл хотын урда хубида баригдажа байһан юһэн дабхар гэртэ юрэ бусын панельнүүд хабсарагдаа юм. Эдэ түмэр бетон хэрэгсэлнүүд дотор минеральна хүбэн шэглэжэ хэгдээтэй. Иимэ панельнүүдые нэбтэрүүлхэдэнь, хойто зүгэйхид гэр байраяа дулаасуулхын тула түлишэ, элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые багаар хэрэглэдэг болохо байна.

«Дулаан» хананууд нютагай барилгын хэрэгсэлнүүдэй комбинадта үйлэдбэрилэгдэдэг болонхой. Предприятиие шэнээр һэльбэн түхеэрһэнэй ашаар шэнэ продукци үйлэдбэрилхэ арга бии болоо. Эндэ бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Ойрын жэлнүүдтэ тус комбинадта 300 мянган хүрэтэр дүрбэлжэн метр гэр байра жэл бүри бүтээдэг болохо байна. Энэнь урдынхиһаа гурба дахин ехэ болоно.

ЭКРАН ДЭЭРЭ—АЖАЛАЙ БААТАР

МОСКВА. Һая эндэ нээгдэһэн фильмүүдэй бүхэсоюзна долоон хоног манай үеын хүндэ зорюулагдана. Коммунис ажалай ударнигуудай ба коллективүүдэй хүдэлөөнэй 25 жэлэй ойе угтуулан тэрэ эмхидхэгдээ юм.

Хүдэлмэришэн хүнэй ажабайдал ба ажал тухай домоглон хөөрэһэн, коммунис общество байгуулагшын сэдьхэл бодолые гүнзэгыгөөр харуулһан фильмүүд харалгын программада оруулагдаа юм.

Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой Соёлой ордондо хоёр шэнэ фильм харуулагдаа. «Человек летает на работу» гэһэн баримтата фильм Уренгойн үрэмдэгшэд тухай хөөрэнэ. «К своим!» гэжэ уран һайханай фильм дотор элдэб үетэнэй үе залгамжалгын жама ёһын шухала асуудалнууд харуулагдана.

Ороной бүхы студинуудта буулгагдаһан үнгэрһэн жэлнүүдэй эрхим һайн фильмүүдые харагшад долоон хоногой туршада баһал хараха юм. Түрүүшын табан жэлэй ветерануудтай, социалис мүрысөөндэ илагшадтай, коммунис ажалай түлөө хүдэлөө үүсхэгшэдтэй уулзалганууд сеанснуудай урда эмхидхэгдэнэ.

○

Улаан-Үдын районой «Советская Россия» колхозой малшад 1982—1983 онуудай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, үндэр шагналда хүртэһэн гэшэ aaб даа. Мүнөөшье эндэхи малшад ерэхэ үбэлжэлгэдөө эртээнһээ бэлдэжэ байнхай. Үбһэ тэжээл нөөсэлэгдэнэ, малай байранууд дулаалагдана. Энэ талаар колхозой гахайн фермынхид илангаяа ехэ оролдолго гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой гахайн фермые даагша Венедикт Мефодьевич Китаев (баруун гарһаа), гахайшад Ф. Воробьева, П. Русина, А. Федорова, М. Китаева гэгшэдтэй ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

○

МАЛ АЖАЛ- онсо шухала һалбари

НӨӨСЭ АРГАНУУДАА ХЭРЭГЛЭХЭДЭЭ

Манай колхоз һүнэй гурбан фермэтэй. Эндэ 45 һаалишад ажалладаг. Тиимэһээ һү үйлэдбэрилгэ хадаа ажахымнай шухала шэглэлэй нэгэниинь болоно. Колхозой партком, правлени, профсоюзай болон комсомолой комитедүүд энэ ажалые эрхилхэ хүн зониие шэлэн оложо, фермэнүүдэй коллективүүдтэ эльгээхэ хэрэгые наринаар хаража үзэдэг болонхой. Улгушахаанай һүнэй комплексые колхозой парткомой гэшүүн, отделениин эхин партийна организациин секретарь Базар Арсаланович Ухинов хүтэлбэрилдэг. Коммунистнуудай болон комсомолшуудай оролдолгоор эндэ эбтэй эетэй коллектив бии болгогдонхой, ажал хэрэгыньшье һайн ябана. Колхозой үнинэй һаалишад Дарима Бояновна Эрдынеева, Дарима Кушеевна Арсаланова, Цыцык Урбагаровна Аюшеева гэгшэд залуушуулдаа баян дүй дүршэлөө дамжуулан үгэдэг ёһотойл һургаһ хүмүүжүүлэгшэд болонхой. Арбадахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр энэл коллективтэ хүдэлжэ эхилһэн залуу һаалишад Евгения Бухаева, Людмила Раднаева, Роза Батуева мүнөө колхоз болон район соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. КПСС-эй гэшүүн Евгения Бухаева Буряадай хүдөө ажахын институдай дүрбэдэхи курсада заочноор һуралсана. Людмила Раднаева арадай депутадуудай нютагай сомоной Соведтэ депутадаар һунгагдаа.

Мүнөө һүнэй комплексын юһэн һаалишад һү үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэнхэй. Тэдэнэй тоодо нүхэд Д. Б. Эрдынеева, Д. К. Арсаланова, Ц. У. Аюшеева, Е. М. Бухаева, Л. Д. Раднаева, Д. Б. Будаева, Л. Н. Очирова, Р. Б. Батуева, С. Д. Аюшеева гэгшэд оролсоно. Мүн нүгөө фермэнүүдһээ Евдокия Шагжиевна Балаганова, Елизавета Гармаевна Базарова, Нина Бадмаевна Гатапова энэ жэлэй түсэб дүүргээ. Ажахымнай жэлэй эхинһээ юһэн һарын туршада 7411 центнер һү үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ һү тушааха 1983 оной түсэб-даабариие холо үлүүлээ. Эндэ Улгушахаанай һүнэй комплексынхид онсо үүргэтэй. Нэгэн адли эрхэ байдалда хүдэлжэ байгаад, жэлэйнгээ түсэбые 137—149 процентээр дүүргээд байһан түрүү һаалишадай жэшээ һү үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ манда хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдэй үшөөл бии байһые тодоор гэршэлнэ. Тиимэһээ ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэмжэн нэбтэрүүлхэ гээшэ зооветеринарна мэргэжэлтэдэй, колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй шухала уялга болоно.

Һүн ажал эрхилэлгэдэ дутуу дунданууд ушарһаар. Эндэ хүдэлхэ хүн зон дуталдана. Малаймнай ашаг шэмэ бага. Гүрэндэ тушаажа байһан һүнэй шанар хангалтагүй, хоёрдохи классһаа дээшэлнэгүй. Эдэ бүхы асуудалнуудта колхозой партком, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон малшад онсо анхаралаа хандуулха ёһотой.

Мүнөө һаалиин фермынхид үбэлжэлгэдөө бэлэдхэл хэжэ байна. Фермэ бүхэндэ малда тэжээл буйлуулагдан үгтэнэ. Малай байра, хүдэлмэришэдэй байха гэрнүүд заһабарилагдаа.

Энэ жэлдэ ехэ үер боложо, сабшалангуунднай, бэлэдхэһэн үбһэмнай уһанда ороо. Мүнөө нийтын малда 20 мянган центнер үбһэ, 2796 тонно сенаж, 6993 тонно силос бэлэдхэгдэнхэй. Тэрээнһээ гадна шэмэтэ тэжээл болохо турнепс, хартаабха үгтэнэ. Колхозоймнай механизаторнууд хори гаран мянган центнер һолоомо суглуулха түсэбтэй. Уһанай хүрэхэ̆эй зэргэ хулһа бэлэдхэжэ эхилхэбди. Табан мянган центнерһээ доошо бэшэ болохо бэзэ. Эдэ бүхы тэжээлээ гамтайгаар, һайнаар буйлуулжа, малаа эдеэллэхэ, тэдэнэйнгээ ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго мал ажалда хүдэлжэ байһан хүн бүхэнэй урда табигдана.

Ажалайнгаа эмхи эршэдхэжэ, малшадай дунда мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, энэ жэлдэ 9000 центнер һү үйлэдбэрилхэ социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын, ерэжэ байһан үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула тэмсэхэбди.

Мал ажалые саашадань хүгжөөхэ талаар ехэ юумэн манай колхоздо хэгдэхэ ушартай. Уланда 400 үнеэдэй байха комплекс баригдаха ёһотой. 200 үнеэдэй дал хойто жэлдэ барижа эхилхэ хараатайбди. Улгушахаанай комплексдо 600 һаамхай үнеэд байлгагдаха юм. Мүн баһа малай байра бариха хэрэгтэй. Яаригтада мал түлжүүлэн тэнжээхэ комплекс байгуулхабди.

Малай үүлтэр һайжаруулха талаар горитойхон ажал ябуулагдаха болоно. Мүнөө жэл сементал үүлтэрэй 190 гунжануудые худалдажа абаабди, тэдэнэймнай 44-ниинь тугаллаа. Һүнэй фермын коллективүүдые подрядна гуримаар хүдэлгэдэг болохо талаар мүн лэ ехэхэн ажал ябуулагдаха юм. Тиигэжэ ажахыдамнай эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ арга боломжонууд дүүрэн бии. Саашанхи ажал ябуулганууд энэ хэрэгтэ бидэнэй хандалгаһаа, манай ажал хүдэлмэриһөөл дулдыдаха.

Колхозой партком үбэлжэлгын үедэ малшадай дунда ябуулха үзэл сурталай, нийтэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб баталанхай. Ойлгуулламжын болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байхын тула Улгушахаанда түсхай клуб, Яаригтын, Хүнтэйн һүнэй фермэнүүдэй дэргэдэ улаан булан түхеэрэгдэнхэй. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд арбан хоног бүхэндэ согсологдожо, «Дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдадаг,

В. БАДМАЕВ,
Баргажанай районой Уланай колхозой парткомой секретарь.

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА ХАМТЫН ПОДРЯД

БРИГАДЫН ҺЭШХ…

△ ЭНДЭ БҮХЫ ХҮДЭЛМЭРИНЬ САГ СООГОО, ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР БҮТЭЭГДЭНЭ. △ ХҮН БҮХЭНЭЙ ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛЭЭ, ЖУРАМ ЭБДЭХЭ УШАР ҮЗЭГДЭХЭЕЭ БОЛЕО. △ ЭДЭ БҮГЭДЭҺӨӨ УЛАМЖАЛАН, БРИГАДА ТҮСЭБӨӨР ХАРААЛАГДАҺАНҺАА ГЕКТАРАЙ 5—6 ЦЕНТНЕРЭЭР ЕХЭ УРГАСА АБАБА. КОЛЛЕКТИВЭЙ ГЭШҮҮДЭЙ АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨҺЭН УРДЫНХИҺАА 1,5 ДАХИН ЕХЭ БОЛОО. △ КОМБАЙНЕР БҮХЭН АЖАЛАЙ НЭМЭЛТЭ ТҮЛӨӨҺЭНДЭ 15 ЦЕНТНЕР ОРООҺО МИИНТЭЭР АБАХАНЬ.

Энхэ-Талаһаа эгсэ урагшаа гараад, үндэр гүвээ өөдэ үгсэнөөр оройдонь хүрөөдхихэдэ Хужартын гол урдамнаи альган дээрэ байпандал аржын харагдаба. Тэрэ доро сэнхир хүхэ унатан Сүхэ гол миралзан урдана. Эрьеынь захаархи бургааһан, тала дайда шарлажа. намарай епотойл алтарма үнгэтэй болонхон. Тойроод хуу шаргал сагаан пэлэнхы үргэн таряалан, хүнэй нюдэнэй ерээлжэлхээр оирагар олон һолоомоной бухалнууд. Тэдэнэй хоорондуур хахалагдаһан хара газар эндэ тэндэ тэохылдэнэ.

— Энэ гээшэл даа, манай суута бригадир Владимир Батомункуевэн хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай тракторна дүрбэдэхи бригадын таряалан. Полевой станиинь тэрүү тэрэ байна, — гээд, «Дружба» колхозой ахамад агроном Г. Г. Абросимов эдэ полинуудай эгээл тэг дунда түхеэрэгдэнэн гэр, байрануудтаашэ зааба.

Тэндэ хүрэжэ ошоходомнай полевой станай газаагуур зоншье хомор, гансал улаахан шэрэтэй нэгэ СКД-5 түхэлэй комбайниие тойрожо, дүрөө-табан хүн ехэл сүлөөгүй хүдэлжэ байгаа һэн. Дундуур оэстэй, хүдэр үргэн сээжэтэй залуушаг хүн хажуудамнай дүтэлжэ ерэбэ.

— Танилсагты, хамтын подрядаар хүдэлдэг бригадымнай бригадир Владимир Доржиевич Батомункуев гээшэ, — гэжэ ахамад агроном бидэниие тэрээнтэй танилсуулба.

— Нэгэ комбаймнай эбдэршоо. Һэлгээд табиха запасной часть дуталдажа, мэгдэхээнэ. Үсэгэлдэр үдэшэндөө түбэй мастерской ошожо, юу хээ суглуулжа ерээ һэм. Тэрэнээ энээндээ табижа байнабди, — гэжэ бригадир хэлэнэ.

— Яагаа олон хүн энэ комбайнаш хажуугаар харагданаб? Хэд бэ? — гэжэ ахамад агроном асууна.

— Владимир Самбалаевай комбайн эбдэрээд, тэрэнэй туһалагша Олег Намсараевтай хамта халаанай һүүлдэ амаржа байһан үшөө хоёр хүүүүд туһалалсана. Манайдаш, шиниин, миниин комбайн гэлдэхээ болинхойбди, аргатай һаань хамһаад, түргэн заһабарилжа ябуулхые оролдоно гүбдээ даа, — гэжэ нүхэр Батомункуев харюусана.

Полевой станһаа тиимэшье холо бэшэ хойто хадын үбэрэн таряалан дээрэ хүдэлжэ байһан хурьаалгын агрегадууд тээшэ тэрэ үе-үе һанаата болонгёор шэртэн харана. Тэдэнэйнгээ оултадаа паадгүй ябажа байхые харахадаа, сэдьхэлээ заһаһандал болохо юм.

— Иигээд хура бороогой гү, али саһанай орожорхёогүй һаань, 2—3 хоногһоо бүхы тарьяагаа сохижо дүүргэхэл һэмди. Хажуу добо гэжэ газарта 200 гаран гектарта обёос үлөө, — гээд, тэрэ дуугарна.

Баруулжа зүүлжэнь гонзойлгожо барииһан ута гэгшын залгалаа гэрэй хажууда, үндэр бахаһын орондо улаан туган намилзана. Дорохи тэбхэр самбар дээрэнь: «Хурьаалгын эхилһэнһээ хойшо 5000 центнер тарьа сохиһон комбайнер В-Г. Ц. Намсараевай нэрэ хүндэдэ туг үргэгдөө» гээд уншанабди.

Бригадирые дахаад, полевой станайнь байра руу орогдобо. Баруун захадань эдеэ шанадаг кухни, тэндэһээ мангиртай, капустатай шүлэнэй үнэр анхилна. Хажуудань хүнүүдэй эдеэлдэг столово байна. Удаадахи таһалга соо билльярдын стол харагдана. Нүгөөдэ үүдэ татахада, хүнүүдэй халаанай һүүлдэ амарха заһагдаһан оронууд жэрылдэнэ. Эгээн зүүн захын таһалга соо улаан булан. Эндэнь телевизор, радиоприемник, багахан кинопроектор табяатай. Ханаарнь уряа лозунгнууд, плакадууд хадагданхай, бригадынхидай социалис уялга, тарья хурьаалгын график, агрегадуудай нэгэ полиһоо нүгөөдэдэнь ошохо маршрут, хүнүүдэй үдэр бүриин хүдэлмэриин дүнгүүд гэхэ мэтэ хуу улаан, хүхэ, ногоон шэрээр эли тодоор бэшэгдэнхэй байна.

Энэ бригада ажахы соогоо эгээн түрүүлэн үнгэрэгшэ хабарай тарилгын урда тээ хамтын подрядай гуримда орожо, газараа, машина техникээ, бүхы юумээ өөһэдынгөө харюусалгада даажа абаа юм. Тэдэндэ 2,8 мянга гаран гектар таряалан, элдэб түхэлэй арба һайса гаран трактор, 8 комбайн болон бусад хэрэгтэй машина техникэ үгтэһэн байна. Тэрэшэлэн урдань байһан бригадые тэрэ зандань орхингүй, хэн механизаторай хэнтэй хүдэлхэ дуратай байһаниие хараада абажа, гол түлэб өөһэдынь лэ һайн дураар коллективые бүридхөө.

— Хүнүүдэй талаар ехэшье хубилалта болоогүй. Урда тээнь намтай хүдэлжэ байһан зон лэ бригадын бүридэлдэ ороо. Имагтал дүршэлтэн тракторист, комбайнер бүхэн хажуудаа нэгэ-нэгэ залуу механизаторые абаа гээшэ. Тиигэжэ гэшүүдэймнай хахадынь залуушуул болонхой. Энэ ехэл һайн гэжэ һананаб. Дүршэлтэн нүхэдэйнь залуушуулые дахуулжа һургаагүйдэ ондоо хэн һургахаб даа. Гадна бидэ залуушуулайнгаа хаба шадал, халуун эрмэлзэлые зүбөөр бадаруулжа шадаха ёһотонбди, — гэнэ Владимир Доржиевич.

— Хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ эхилһэнһээтнай хойшо танай ажалда ямар хубилалта болоо гээшэб? — гээд асуубаб.

— Хэһэн ажалыемнай түбхын түрүүн энэ абтажа байһан ургасал элирхэйлэн харуулха гүб даа, — гээд бригадир зузаан данса дэлгээнэ. — Колхозой правленитэй баталһан подрядай ёһоор, бидэ таряалангай гектар бүриһөө 13,2 центнерһээ бага бэшэ ургаса абаха зэргэтэй байгаабди. Мүнөө ехэнхи таряанай хурьаагдаад байхада, гектар бүриһөө дунда зэргээр 19—20 центнер орооһон абтаба. Харин нёдондо сагай уларилай бүришье һайн байһан жэлдэ гектарай 17,5 центнер таряан суглуулагдаһан юм. Иигээд ерэхэдэ, хамтын подрядай ашаг үрэ яһала тобойсо харагдана бэшэ гү?— гэжэ тэрэ омогорхон хэлэнэ.

— Аза талаанинь болоно, хаһа сагтаа хура бороо ороод, һайн ургаса гарашоо гэжэ зарим хүнүүд һанажа болохо. Тэрэ даншье тиимэ бэшэ. Бригадын механизаторнуудай бүхэли үбэлдөө таряалан дээрээ саһа тогтоожо, хабар эртэ тэндэ шииг нойто бариха хүдэлмэри хэжэ, газараа һайнаар элдүүрилжэ, үтэгжүүлгэ зүбөөр оруулжа, айхабтар оролдосотойгоор хүдэлһыень харааа һаа, гайхаха байгаат. Иигэжэ хүдэлэгты гэжэ тэдэниие дээрэһээ хүншье баадхаагүй. Бэеэ даагаад, бүхы юумэндээ харюусалгатай бодото эзэд болоод байхадаа, хүнүүд һураггүй ондоогоор ажаллаха байна, — гэжэ ажахын ахамад агроном Г. Г. Абросимов хөөрөөндэ оролсоно.

Саашань тэрэ энээн тухай хэдэн һонирхолтой баримтануудые дурдаба, Хужартын бригада хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие хаһа сагтань, богониин болзорто, эрхим шанартайгаар дүүргэхэһээ гадна, бүхы 590 гектар сэбэр паараа майн 1 болотор нэгэ дахин элдүүрилээд байгаа. Удаань июниин тэн багта тэрэнээ хуу хоёрлон хахалаад, гонзойхошье буртаг ногоогүй болгоо юм. Тэндээ үтэгжүүлгэ оруулжа, хэрэгтэй газартань гурбадахяа элдүүрилгэ хэһэн байна. Ингэжэ бэл-

БАМ ШЭТЫНХИДТЭЙ МҮРЫСЭНЭ

БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад түмэр харгы табиха хүдэлмэреэ улам шангадхан, хурдан түргэнөөр зүүн зүг тээшэ дабшажа ябана. Хойто, Урда Муяын хадануудай дундуур гранит шулуу онгилон малтажа, түмэр замай далан барина, түргэн дошхон гол горходые «хазаарлан» хүүргэнүүдые табина, уһа дамжуулха соргонуудые хабсаргана.

«Нижнеангарсктрансстрой», «ЗапБАМстроймеханизация», «Мостстрой-9», «БАМтрансвзрывпром» трестнүүдэй хүдэлмэришэд дундаа мүрысэжэ, жэлэй эхинһээ ехэ хэмжээнэй ажал хүдэлмэри хээ, хэнэшье. Түмэр замай далан дээрэ 7 миллион кубометр хайр шорой адхагдажа, 22 ехэ бага хүүргэ, уһа дамжуулха 30 сорго хабсарагдаһан 2 миллион кубометр хабсагай шулуун тэһэлэгдэһэн байха юм. Муяын голоор 50 километр зайда түмэр харгы табигдажа, БАМ-ай 676-дахи километр хүрэтэр барилгын ашаан зөөгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ эрид шиидэһэн транспортна барилгашад ажалай үдэр бүтээсэ туйлана. Поезднуудай, колоннонуудай бригадануудай коллективүүдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Һара бүри мүрысөөнэй дүн согсологдожо, эрхим түрүү үрэ дүн туйлаһан хүдэлмэришэд урмашуулагдадаг, тэдэнэй нэрэ соло олоной дунда мэдээжэ болгогдодог.

Түмэр харгын рельс табидаг А. Бондаринин бригада А. Бритиковэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллективтэй мүрысэдэг. Энэ хоёр бригадын коллективүүд дундаа ябалсажа, дүй дүршэлөө хубаалдадаг һайн һайхан заншалтай. Тиихэдэ Александр Бондаринин даадаг бригадын коллектив «БАМстройпуть» трестын И. Варшавскиин хүтэлбэрилдэг бригадатай үниинһөө хойшо мүрысэнэ. И. Варшавскиин бригадын гэшүүд Тындэ хотоһоо Витим тээшэ түмэр харгы барина. Эдэнэр үнгэрһэн жэл БАМ-ай Түбэй участогта түмэр харгы табижа дүүргээд, Шэтын областиин хойто нютагуудаар түмэр харгы табижа эхилээ бэлэй. Байгша ондо тэдэ Хани станци хүрэтэр гэхэ гү, али БАМ-ай 1090-дэхи километр хүрэтэр түмэр харгы табиха даабаритай. Харин А. Бондаринин бригадын коллектив Таксимо хүрэтэр түмэр харгы табиха зорилготой. Һүүлэй мэдээгээр, И. Варшавскиин даадаг бригада БАМ-ай 117-дохи километртэ, харин А. Бондаринин бригадынхид 676-дахи километртэ хүрөөд ябана. Хоёр бригадын хоорондо 383 километр тухай зай үлэбэ. Шэтын, Буряадай участогуудай коллективүүд дундаа мүрысэжэ, амжалта туйлана.

Һаяшаг А. Бондаринин бригадын гэшүүд И. Варшавскиин бригадада айлшалжа ажалайнгаа дүн согсолон гарһан, дүй дүршэлөө хубаалдалсаһан, һонирхолтой хөөрэлдөө хэһэн байха юм. А. Бондаринин хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив жэлэй эхинһээ 50 километр түмэр харгы табижа, И. Варшавскиин бригадын хүдэлмэришэдые ахижа гараа. Түрүү һуури эзэлэгшэдтэ дамжуулгын Улаан вымпел, дурасхаалта бэлэгүүд барюулагдаа.

Жэлэй дүүрэтэр А. Бондаринин даадаг бригада үшөө 73 километр түмэр харгы табиха уялгатай юм. Энэ хараа түсэбөө сүм бэелүүлхын тула бригадын гэшүүн бүхэн политическэ ба ажалай эдэбхи үүсхэлээр бада-

АМГАЛАН БАЙДАЛ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ

Иимэ орёо түгшүүрилтэй байдалые усадхаха, ядерна һандарал хохидол зайсуулха, буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые зогсоохо, тиигэжэ энэ дэлхэй дээрэ амгалан тайбан, эб найрамдалта байдал гүйсэд хангаха гээшэ КПСС-эй болон Совет гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикын гол шухала шэглэл мүн.

Агитаторнууд, политинформаторнууд, пропагандистнууд болон лекторнуудта удаадахи ниитэ полит-үдэрые үнгэргэхэдэнь туһа хүргэхэ эдэ материалнуудые дурадханабди.

PRAHA 83

ЗОРИЛГОМНАЙ — ЭБ НАЙРАМДАЛ

...эс табиха ябадалда шэглүүлгэдэнхэй» гэжэ В. И. Ленин ...лэһэн байдаг.

«Мүнөөнэй хэсүү шанга байдалдашье уласхоорондын хэрэгүүдтэ ямар хараа шугам баримталхаб гэһэн асуудал совет хүтэлбэрилэгшэдтэ байхагүй,—гэжэ нүхэр Ю. В. Андроповой Мэдүүлгэ соо онсологдонхой. —Манай харааа болол, үрдынхидаал адли, эб найрамдал сахин батадхаха, түгшүүрилтэ байдал һуладуулха, буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые болюулха, гүрэнүүдэй хоорондын холбоо харилсаае үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ хандуулагданхай. Советскэ Союзай Коммунис партиин, бүхы совет арадай хубилашагүй бата хүсэлэл зорилгынь тиимэ юм».

Советскэ Союзай болон бусад социалис оронуудай һүүлэй үедэ дэбжүүлһэн бүтэмжэтэй һайн хэдэ хэдэн шэнэ үүсхэл, дурадхалнууд энээниие гэршэлнэ.

Байгша оной эхеэр социалис оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Прагада болоһон уулзалгада хабаадагшад иигэжэ мэдүүлбэ:

—Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Европодо тараан тодхохогүй тухай, бии байһан тиимэ хэрэгсэлнүүдые адли тэгшэ гурима үндэһэ һуури дээрэ хорооха тухай хэлсээе бүри байгша ондо түйлаха, ядерна гүрэнүүдэй, нэн түрүүн СССР болон США-гай, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые саг дары зогсоохо шухала; тиимэ уялга абаагүй ядерна гүрэнүүд ядерна буу зэбсэгүүдые түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэһэн уялга абаха;

—1984 оной январиин 1-һээ сэрэгэй гаргашануудые нэмээхэгүй, мүн саашадаа тэдэниие хорооохо тухай хэлсээ баталха зорилгоор Варшавска Договор болон НАТО-гай хоорондо хөөрэлдөөнүүдые эхилхэ;

—али бүхы түхэлэй буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада гарган табилгые хорихо тухай хөөрэлдөөнүүдые хойшолуулангүй эхилхэ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые замбуулинай дайдада дэлгэрүүлхэ арга боломжые зайсуулха.

Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүдтэ совет тала бүтэмжэтэй зохид харaa шугам дурадхадаг байна бшуу.

Дундуур, мүн дүтыншье зайда хэрэглэгдэхэ ядерна буу зэбсэгүүдые үгы хэхэ гэһэн худал хуурмаг бэшэ, харин ёһотойл нулевой шиидхэбэриие Европодо мүн лэ Советскэ Союз дурадхаһан байна. Тиихэдэнь США энээн тухай хөөрэлдэхэшье дурагүй. Бидэ ондоо, тиимэ эрид эгсэ бэшэшье һаа, гүнзэгы удхатай вариант дурадхаһан байгаабди. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ али бүхы шэнэ буу зэбсэгүүдые Европодо тодхон табилгаһаа арсаха, мүнөө дээрэ СССР-эй болон НАТО-гай талада тус тустань 300 иимэ зэбсэг хэрэгсэл үлөөгөөд, бии байгаа бүхы буу зэбсэгүүдээ, багсаамжалхада, гурба дахин хорооохо.

Шэнэ ракетэнүүдые Европодо тараан тодхолгоһоо США-гай арсалтые хараадаа абан, али алинда таарамжатай хэлсээнэй баталагдаад байгаа гээшэ һаань, оронойнгоо Европодохи хубида дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдэйнгээ тооe Англиин ба Франциин ракетэнүүдэй тоогой хэмжээндэ хүрэтэр Советскэ Союзай үсөөрүүлээ һаань, хороогдоһон бүхы ракетэнүүдые усадхаха арга олгохо. Энэ ушарта баруунай оронуудта СС-20 гэжэ нэрлэгдэдэг нилээд олон, тон мүнөө үеын ракетэнүүд усадхагдан үгы хэгдэхэ байна.

«Ядерна дайе буруушаан шүүмжэлгэ» гэһэн хойшолуулашагүй шухала асуудалые ООН-ой Генеральна Ассамблейн боложо байгаа сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулхые Советскэ Союз үнгэрэгшэ неделидэ дурадхаба. Ядерна буу зэбсэгүүдые түрүүлэн хэрэглэхэ «арга боломжын» бии байһан, юрэнхы дээрээ ядерна дай үүдхэхэ «аргатай байһан» тушаа политическэ доктринануудые номнолго хадаа гэмтэ ябадал болоно гэжэ ООН-ой гэшүүн-гүрэнүүд сонсохоо бэлэй. Ядерна дайе буруушаалга ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха бодото алхамуудаар батадхагдаха ёһотой.

Ядерна буу зэбсэгүүдэй нөөсэнүүдэй бүридэлдэ ородог али бүхы зүйлнүүдэй нэмэлгые нарин нягта хиналта доро абажа, зогсоохо, шэнэ түхэлэй ядерна буу зэбсэгүүдые дэлгэрүүлгэһээ арсаха, ядерна буу зэбсэгүүдые болон тэрэниие абаашаха хэрэгсэлнүүдэй туршалгые бүхы дээрээ тэрэ хэмдэнь үлөөхэ, ядерна буу зэбсэг бүтээлгэдэ хэрэглэгдэдэг материалнуудые үйлэдбэрилхэеэ болихо гэжэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн тус сесси дээрэ Советскэ Союз мүн лэ дурадхаа. Ядерна буу зэбэгтэй бүхы оронууд торгой болон шанарай талаар буу зэбсэгээ тэрэл хэмдэнь үлөөхэ гэжэ нэгэ зэргэ шиидээ һаа, энэнь табигдаһан зорилгодо хүргэхэ эгээл эрхим арга зам болоожо үгэхэ һааб даа. Гэбэшье бусад ядерна гүрэнүүдтэ жэшээ болгон хоёр талын үндэһэ һуури дээрэ нэн түрүүн СССР болон США-гай иимэ алхам хэхэ болоо һаань, Советскэ Союз мүн лэ бэлэн байна.

Улам шахардуу болоһон мүнөөнэй эрхэ байдалда бодото социализмда эсэргүү «хэрээһэтэ добтолго» империализмын соносхоод байхада, түгшүүрилтэ байдалые улам дээргэшэдэй һанаашалгануудые буруу һүргэхын тула социалис оронууд хани нэгэдэлээ бэхижүүлжэ, хамтынгаа оролдолгонуудые эршэдхэхэ уялгатай.

Дайнда бэлэдхэлээ нүгөө талын улам эршэдүүлжэ байхада, Советскэ Союзай болон тэрэнэй союзнигуудай өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалаа зохихо хэмжээндэ байлгахые оролдодогынь ойлгосотой. Өөрыгөө хамгаалжа шадахал революци зарим тэды удха шанартай байдаг юм гэһэн Ленинэй захяае бидэнэр мартаха эрхэгүйбди.

Баруун Европын оронуудай газар дайда дээрэ дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ шэнэ ракетэнүүдэй тодхон табигдаа һаань, Варшавска Договорой бусад гэшүүн-гүрэнүүдтэй зүбшэн хэлсэһэнэй үндэһөөр харюугай зохихо хэмжээнүүдые СССР абаха болоно гэжэ баруун оронуудай булимтархы бүлэглэлнүүдтэ 1983 оной майн 28-най Мэдүүлгэ соогоо Совет правительство яаха аргагүй тодорхойгоор уридшалан һануулха баатай болоо һэн. Стратегическэ зорилготой ракетно-ядерна буу зэбсэгтэ энэнь мүн лэ хабаатай гээшэ.

Советскэ Союз хэндэшье заналта хэнэгүй, сэрэгэй талаар хэнһээшье булюу байхые оролдоногүй. Гэбэшье сэрэгэй талаар бидэнһээ булюу байхые зүбшөөхэ аргагүйбди. Түби дэлхэйдэ тохёолдожо байгаа сэрэгэй-политическэ бодото байдалые хараада абан, Совет гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха болон тэрээнэй союзнигуудай аюулгүйе сахиха ябадалые зохихо хэмжээндэ байлгаха талаар абатаһан хэмжээнүүд СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй 8-дахи сессиин «Советскэ Союзай уласхоорондын байдал болон гадаадын политика тухай» тогтоол дотор нэгэн дуугаар һайшаагдаа бэлэй. Эдэ хэмжээнүүд хадаа социализм болон империализмын хоорондохи сэрэгэй-стратегическэ тэнсүүриие эбдэхэгүй гэһэн зорилготой юм. «Иимэ тэнсүүри хадаа һүүлэй арбан жэлэй гол шухала үрэ дүнгүүдэй нэгэниинь болоно,—гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум дээрэ Ю. В. Андропов тэмдэглэһэн байна. —Энээнэй тула манай арад, социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай арадууд бага бэшэ хүсэ шадалаа гаргаа, мүнгэ зөөри һомолоо, тэрэниие буруу һүргэхыень зүбшөөхэгүйбди».

Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые, сэрэгэй бэлэдхэлые улам дэбэргэхэ гэһэн империализмын хархис засагаархидай һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн, Советскэ Союз болон тэрэнэй союзнигууд, ниитын байгуулалтаһаа дулдыдангүй, гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо найрамдалта политикава дэбжүүлнэ.

...хамгаалха, ядерна хосоролые зайсуулхые ...Штадуудай хүн зон табина. Тү... буу зэбсэг болохо «МХ» ракеты программые американхид нэгэн дуугаар ...

...«МХ»-ае зогсоохо!», «Бомбонууд бэ...» — иимэ лозунгнуудые бариһан ... хабаадагшад Вашингтондохи Конгрессэй ... зэргэдэ.

ТАСС-ай фото.

...ТИЧЕСКЭ ...ТОЛГО

...СССР-тэй эбэй ёһоор зэргэ оршон ... буруушаана. Тэдэнэр зүришэл... баримталжа, хүсэ хэрэглэхэ гэ... нюуса нөөлтэгүйгөөр элир...

... дэлхэйн ажабайдалда эрхилдэг өөһэ... хиналтагүй зүришэлдөөтэ ябуул... гэһэн шугам вашингтонойхид барим... Түгэсхэлэй актда гараа табиһан гү... уулзалгануудые урагшатайгаар тү... һаад түбэг татажа, буруу һүргэхэ ... Европодо стратегическэ буу зэбсэг хи..., мүн ядерна буу зэбсэг хизаарлаха ... хөөрэлдөөнүүдые, Түбэй Европодо ... болон буу зэбсэгүүдые хорооохо тухай ...нүүдые Советскэ Союзтай хэхэдээ ...тана ха юм.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ҺҮЙДХЭЛТЭ ЯБУУЛГАНУУД

Түүхын ябасые һөөргэнь тэхэрюулхые нэтэрүүгээр һэдэдэг США-гай засагаархид буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ хүргэхын, политическэ балмад хараа бодол баримталхын, экономическа булимтаран эзэмдэлгын хажуугаар үзэл сурталай һүйдхэлтэ ябуулгануудые урданайхиһаа жэшээгүй үргэн дэлисэтэйгээр бэелүүлдэг болонхой.

Совет аюул тухай найруулһан худал хуурмаг үгэнүүд илангаяа хорото удхатай пропагандис ябуулга болоно. Рейганэй захиргаан, энэ үндэһэ баримтагүй хооһон баталамжаяа улам дэбэргэн, тэрэниие социальна дэбжэлтэдэ эсэргүү тэмсэлдэ буржуазин хэрэглэхэ ангиин шэнжэтэй эгээл шухала зэбсэг болгонхой.

Социалис гүрэнүүдтэ эсэргүү «хэрээһэтэ добтолгые» США-гай засагаархид бодото дээрэнь бэелүүлжэ үнинэй эхилэнхэй. 1982 оной октябриин хуушаар США-гай госдепартаментын үнгэргэһэн «Коммунис оронуудые демократизацилгын асуудалнуудаар конференци» хадаа коммунизмда эсэргүү добтолгын эгээл шуурхай ябуулгануудай нэгэниинь болоһон байна. Хаагданхай үдэнэй саана энэ «суглаанай» үнгэрбэшье, энэ үзэл сурталай үргэн хэмжээнэй һүйдхэлтэ ябуулгын, социалис оронуудта харша хардалга гүрдэлгын эхин табигдаба гэжэ үүсхэгшэдынь нюугаагүй һэн. Тиихэһээ байтагай Совет орондо, коммунизмда эсэргүү шууд сэхэ һүйдхэлтэ хэмжээ ябуулгануудые бэлдэхын тула хэдэ хэдэн конференци, зүблөөнүүдые үнгэргэхэ тухай хараалһанаа госдепартаментын удамаршад соносхоо бэлэй.

«Психологическа дайн» гээшэ бусад арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ сэхэ хамааралсаха һэдэлгэ болоно ха юм. «Богоолшолһон арадуудай недели», «Прибалтикын үдэр», «Сахаровай үдэр», «Кубын үдэр», «Афганистанай үдэр», арадай Польшодо харша һүйдхэлтэ һэдэлгэнүүд гэхэ мэтэ хорото ябуулгануудые эндэ жэшээ болгон дурдамаар.

Бүхы энэ һүйдхэлтэ хэмжээнүүдтэ мүнгэ зөөри ехээр гаргашалагдадаг. Гадаадын политическэ пропагандын гол захиргаан болохо ЮСИА гэжэ информационно гансал агентствын бюджедынь 640 миллион доллараһоо үлүү болонхой. ЮСИА-гай зорилго гэхэдэ, «СССР болон Зүүн Европын оронуудта буржуазна үзэл суртал нэбтэрүүлгэ» болоно.

Советскэ Союзые болон бусад социалис оронуудые шэглэн, хэдэн арбаад радиостанцинууд үргэн хэмжээнэй дамжуулгануудые ябуулна. 250 киловатт хүсэтэй 16 шэнэ радиопередатчигуудые Европодо, 12-ые — Ази, Африкада, США 1979 ондо барижа захалаа. 100 гаран передатчигуудтай «Голос Америки» гэжэ радиостанци, шэнэ передатчигуудые абаһанай һүүлээр, Советскэ Союзда болон бусад социалис гүрэнүүдтэ зорюулдаг дамжуулгануудаа үргэдхөө. Мүнөө дамжуулганууд 42 хэлэн дээрэ неделиин 967,5 часай туршада хэгдэнэ. Имагтал һүүлэй үедэ СССР тээшэ шэглүүлэгдэһэн дамжуулгануудай саг 90 часаар дээшэлээ.

ЦРУ-гай хинадаг «Эрхэ Сүлөө» болон «Сүлөөтэ Европо» радиостанцинууд СССР-эй арадуудай 15 хэлэн дээрэ болон Зүүн Европын социалис оронуудай 6 хэлэн дээрэ неделиин 1000 шахуу часай туршада дамжуулгануудаа ябуулна.

Һүйдхэлтэ ябуулгануудта хабаатай, аргагүй нюусаар хүлээлдэг хэдэн зуугаад түбүүд, хэблэлнүүд, газетэ, журналнууд, «эмигрантнуудай» эмхинүүд, «шэнжэлгын институдууд» тоологдоно. Гансал СССР-тэ харша 400-гаад тиимэрхүү эмхинүүд хилын саана бии юм.

Үзэл сурталай эмхи зургаануудайнгаа байгууламжые президент Рейган үндэһөөрнь шэнэлэн хубилгаа. Байгша оной январь соо президентын 77-дугаар директивын ёһоор, национальна аюулгүйн асуудалнуудаар туһалагша Кларк түрүүтэй тусхай, министрнүүдэй кабинедэй зэргэтэй комитет байгуулагдаа. Энэ комитет гадаадын политическэ пропагандис һүйдхэлтэ ябуулгануудые зохёон түсэблэхэ штаб болохоор хараалагданхай. «Психологическа дайгаа» агаарай долгиндо болон уласхоорондын хуралдаануудта улам эршэмтэйгээр США-гай ябуулха һанаатай байһан тухай соносхогдоо.

БУУ ЗЭБСЭГ ШЭНЭЭР ТҮХЕЭРНЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андропов өөрынгөө хэһэн Мэдүүлгэ дотор США-гай мүнөөнэй захиргаанай уласхоорондын оршом соо ябуулжа байһан шэглэлые милитарис гэжэ тодорхойлоо.

Мүнөө США энээнһээ урда тээ харагдаа үзэгдөөгүй ехээр сэрэгэйнгээ хүсэ шадалые үргэдхэн нэмээнэ. Бүхы түхэлэй — ядерна, химическэ, мүн юрыншье буу зэбсэг бэлдэн гаргаха гэһэн үргэн ехэ программатай. Зогсоогдошогүй хурдан түргэнөөр түхеэрэгдэжэ байһан буу зэбсэгээ замбуулинай дайдада гарган тараахаар тэдэнэр хараална.

Буу зэбсэг үрдилдэн түхеэрэлгын ээлжээтэ шатые өөрынгөө гадаадын болон дотоодын политикын үндэһэ һуури болгохо гэһэн Рейганэй захиргаанай һэдэлгэнь ямаршье һэжэг түрүүлнэгүй.

США-гай мүнөөнэй захиргаан буу зэбсэг үрдилдэн түхеэрһэнэй аша туһаар срон доторхи орсо болоһон олон шухала асуудалнуудые шиидхэжэ, үни удаан үнжагайрһан экономическа кризисһээ гарахые хүсэнэ.

Тиихэдэ СССР-эй болон бусад социалис оронуудай экономикодо һаад түбэг татажа, нэмэлтэ бэрхэшээлнүүдые тохеолдуулхые хүсэжэ, өөһэдынгөө арга боломжые, нөөсые сэрэгэй үйлэдбэридэ элсүүлхэ гэжэ оролдоһон байна. Иимэ онол аргаар политическэ, сэрэгэй, экономическа бусад олон, үргэн ехэ зорилгонуудые шиидхэжэ, нэн түрүүн СССР-һээ сэрэгэй талаар һураггүй булюу болоожо, дэлхэйн хэрэгүүдтэ США-гай ударидахы үүргые һэргээн һайжаруулха гэжэ Американ хүтэлбэрилэгшэд оролдоно.

Далаад онуудай эхиндэ СССР США хоёрой хоорондо адли тэгшэ, бөө бэедээ ашa туһатай харилсаа холбоо байгуулха гэжэ зүбшэгдэһэн, хэлсэгдэһэн байгаа. Мүнөө тэрэнээнгээ эшэ үндэһые тэдэнэр эбдэн усадхаха хүсэлтэй. Тиигэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ түйлагдаһан таарамжатай зохид үрэ дүнгүүдые үгы хэхээр һэдэнэ бшуу.

Мүнөө «1985—1989 финансова онуудта бэелүүлэгдэхэ обооронын талаар директивэнүүд» баталагдан абтаба. Тэрэнэй ёһоор США сэрэгэйнгээ гаргашые 2 триллион долларто хүргэхөөр хараална.

Энэ программадань иимэ шухала зүйлнүүд оролсобо.

Нэгэдэхинь. Газар дээрэһээ буудадаг түбинүүд хоорондын баллистическэ шэнэ ракетэнүүдые бүтээн бии болгохо, хуушыень шэнэдхэн һайжаруулха. «МХ» түхэлэй 100 ракетэ бүтээхэ. Үнгэрэгшэ зун энээнэй түрүүшын туршалганууд бэелүүлэгдээ. Гадна «Миджитмент» түхэлэй түбинүүд хоорондо ниидэхэ үшөө нэгэ ракетэ байгуулагдахаар түсэблэгдэнэ.

Хоёрдохинь. США-гай уһан доогуур ябадаг ядерна флодые үндэһөөрнь шэнэдхэн һэльбэхэ. «Трайдент-2» түхэлэй ракетэнүүдээр хангагдаһан «Огайо» гэжэ уһан доогуур ябадаг 20 онгосо бариха гэжэ хараалагдаба. Иимэ онгосо бүхэн дээрэ ядерна 200 боеголовко тодхогдохо юм. Мүнөөдэрэй байдалаар уһан доогуур ябадаг 3 иимэ онгосо ашаглагдажа эхилээ.

Гурбадахинь. Мүнөө байһан авиационно зүйлнүүдые нилээд шэнэдхэн һэльбэжэ, иимэ тон шэнэ зүйлнүүдые байгуулхаар хараалагдаба. Мүнөө хэрэглэмжэдэ байһан стратегическэ бомбардировщигуудые 3500 далита ракетээр зэбсэгжүүлхэ гээд түсэблэгдэнэ. 80-яад онуудай тэнгээр «В-1В» түхэлэй стратегическэ 100 шэнэ бомбардировщигуудые бүтээхэ; 1990 он болотор 10 мянган километр холо ниидэхэ шадалтай, далита ракетэнүүдээр хангагдаһан «Стекс» түхэлэй шэнэ бомбардировщигууд ашаглалгада үгтэхэ болоно.

Дүрбэдэхинь. Түрүүшын ядерна ямаршье сохилтын һүүлээр удаан сагай туршада хүдэлжэ шадаха аргатайгаар командованиин, хиналтын болон хэлхеэ холбооной гуримые шэнэдхэн һайжаруулха.

Табадахинь. Рейганэй соносхоһон түсэбэй ёһоор, ракетэнүүдһээ, мүн замбуулинай ракетнэ буу зэбсэгһээ бэеэ хамгаалха гуримууд зохёогдожо, мүнөө байһан агаарай сэрэгэй добтолгоһоо хамгаалгын гуримые шэнэдхэн һайжаруулха гэжэ хараалагдаба

Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, стратегическэ элдэб түхэлэй буу зэбсэгүүдые хурдан түргэнөөр бүтээн гаргаха бүхы арга боломжонууд нээгдэнэ.

Мүнөө США-гай хүнды бүхы нүхэ һүбэнүүд буу зэбсэгээр шэгээтэй гэжэ мэдээжэ. Гэбэшье энэнь тэдэнэртэ бага шэнгеэр үзэгдэнэ. Рейганэй захиргаанаархид сэрэгэй бэлэдхэлые улам мунхагаар түргэдхэнэ.

Америкын сэрэгэй онгосонууд дэлхэйн океанай бүхы хуяннуудта тамаржа, булимтаран эзэмдэлгын үүргэ дүүргэдэг юм. Мүнөө үеын шэнэ буу зэбсэгүүдые бүтээхын хажуугаар урданайнгаа сэрэгэй техникые һэльбэн шэнэлжэ, хёморолдоо зүришэлдөөтэй газарнуудта эльгээдэг байха юм. Бүри Корейн дайнда хабаадаһан «Нью-Джерси» гэжэ линкор мүнөө Ливанай эрьедэ срээд, заналта хэжэ байнхай.

АП—ТАСС-ай фото.

ГАДААДЫН ЭКОНОМИКЫЕ США-гай БУЛИМТАРАН ЭЗЭМДЭЛГЭ

Экономикын талаар тэрэнэй тогтуууригүй байдалай улам һүжэржэ, империалис гүрэнүүдэй хүгжэлтын улам жэгдэ бэшэ болоожо байһан капитализмын ниитэ кризисэй мүнөө үе шатада экономикые колониальна байдалһаа сүлөөрүүлхэ ябадалые дотоодын ба уласхоорондын ажал ябуулгын гол зорилго гэжэ тоолодог Ази, Африка, Латинн Америкын хэлэн арбаад залуу гүрэнүүдэй политическэ ажабайдалай оршомдо гаража байхада, капиталайнгаа хүсые дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр капиталис дэлхэйдэ зонхилхы үүргээ хангаха хэрэгтэ США онсо шухала удха шанар олгодог болонхой.

Ашаг олзын горитой байхада «капитал зоригтой болодог» гэжэ К. Маркс «Капитал» соогоо заагаа һэн, харин тэрэнэй ехэ болохо зэргээр «юушье хэхээр бэлэн», «ульгам зулгы болоожо», «тархяашье алдахаһаа арсахагүй», «хүн түрэлтэнэй хуули ёһые доромжолдог», мүн эсэсэй эсэстэ «саазалагдахаһаа сухарингүй, ямаршье гэмтэ ябадал үүсхэхээр бэлэн байдаг». (К. Маркс, Ф. Энгельс. Зохёолнууд, 23 боти, 770 хууд).

США-гай монополинуудта хэмгүй ехэ ашаг олзо үгэдэг капиталые зөөжэ гаргалга хадаа моральна бүхы хорилтонуудые, уласхоорондын харилсаанай гуримые — ашаг олзо абалгада, ондоо арадуудые мүлжэһэнэй ашаар баяжалгада һаад ушаруулдаг байгаа һаань — усадхан зайсуулдаг гээшэ. Ашаг олзоёо хангахын тула США-гай капитал бүхы аргануудые, тэрэ тоодо сэрэгэйхидые, хэрэглэдэг байна. Жэшээнь, Индо-Хитадта американ сэрэгшэд удаан сагай туршада үргэлжэлһэн шуһата дай үүсхээ бэлэй. Түбэй Америкэдэшье Сальвадорой дотоодын хэрэгүүдтэ сэрэгэй хүсөөр тэлэнэй сэхэ хамааралсалга үргэлжэлһөөр, Никарагуагай бээе даанхай байдалда добтолгонууд болиногүй. Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилтэ байдал һуларнагүй. Бүмбэрсэг дэлхэйн бусадшье районуудта хёмороотой. Эндэшье США-гай империализм ашаг олзоёо намнажа, гансал өөрынгөө экономическа, политическэ, сэрэгэй аша туһые хамгаална ха юм. Булимтаралгынгаа халуунда тэдэнэр хэниеешье гамнадаггүй.

Баруун Европо болон Японтой болодог экономическа тулалдаанда американ империализмын урагшагүйдэлгэ, уласхоорондын худалдаа наймаанда, мүн экономическа бусадшье һалбаринуудта зонхилхы байдалаа гээһэн ушар США-гай капиталые зөөжэ гаргалгада улам ээрхэг түримхэй шэнжэ олгоно. Юун дээрэһээ энэ харагданаб гэбэл, уласхоорондын харилсаанай үндэһэн шухала гуримууд бүдүүлигээр хазагайруулагдана, адли тэгшэ эрхэтэй байлгын гол ёһонууд эбдэгдэнэ, арадуудай эрхэ ... болон бэеэ даанхай байдалда тэдэнэр хүсэрхэнэ.

Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэдэ түйлай ехэ мүнгэ зөөри гаргашалдаг США-гай засаг баригшад банкын түрэсэ ехэтэй ставкануудай ашаар ондоо, нэн түрүүн Баруун Европын, оронуудһаа мүнгэ зөөриин капиталые «һорожо» гаргахые оролдоно. Гансал өөрынгөө аша туһые баримталһан, тиимэ политикые бэелүүлһэнэй эсэстэ ЕЭС-эй (Европын экономическа нэгэдэлэй) оронуудай капиталнууд далайн саада эрье тээшэ хүүесэ «урдажа» байнхан.

Доройтон уналгын эрхэ байдалда дэлхэйн эд бараанай дэлгүүрнүүд дээрэ США ябуулгануудаа улам эршэтэйгээр бэелүүлнэ. Илангаяа хүдөө ажахын эд хэрэгсэлнүүдэй дэлгүүрнүүдтэ хүсэлэл оролдолгонуудаа эршэдүүлэнхэй. Мүн бусадшье эд бараанай дэлгүүрнүүдтэ тиимэрхүү байдал тохёолдоно. ЕЭС-эй оронуудта США-гай ээрхэн зонхилолгын шангадажа байһые хоорондохи худалдаа наймаанайнь улам тэнсүүригүй болоһон ушар гэршэлнэ. Имагтал 1982 оной туршада США-тай ЕЭС-эй оронуудай худалдаа наймаанай тэнсүүриин дутагдал 15 миллиардда хүрөө. Тиигэжэ гансал ашаг олзоёо урдаа хаража, американ монополинууд империалистнуудай хоорондохи, тэрэ тоодо ЕЭС-эй оронуудай хоорондохи зүришэлдөөе улам һүжэрөөнэ, Баруун Европын нэгэдэлые һуларуулна.

Тиимэ болохолоороо США-гай капиталай булимтаран эзэмдэлгын мүнөө үеын гол шэнжэ гэхэдэ, монополис капиталай эгээл балмад хархис этэгээдүүд дэлхэйн хүгжэлтые гансал өөрынгөө аша туһада залан шэглүүлхэ гэжэ урдань хэзээшье үзэгдөө дуулдаагүй хэрзэгы нэтэрүү һэдэлгэнүүдые гаргана ха юм.

Энэ хуудаһанай материалнуудые КПСС-эй обкомой лекторнуудэй бүлэг бэлдэбэ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

СОВЕТ ҮҮСХЭЛНҮҮД ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖЭГДЭНЭ

Эб найрамдалай түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулгын ба дэлхэй дээрэ ажамидаралые аршалан хамгаалхын түлөө тэмсэлэй асуудалнууд ООН-ой Генеральна Ассамблейн 38-дахи сессиин гол анхаралда байна. Ниитэ политическэ асуудалаар үгэ хэлэлгын харуулжа байһанай ёһоор, ООН-ой хуралдаан дээрэ СССР-эй делегацяар дурадхагдаһан арадуудай хүсэл эрмэлзэлдэ харюусама Советскэ Союзай эб найрамдалта шэнэ эдэбхи үүсхэлнүүд ООН-до эгээл үргэнөөр һайшаан дэмжэгдэнэ.

Дэлхэйн үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтын аюултай тала тээшэ ошолгые зогсоожо, тэрэнии уласхоорондын харилсаануудай һайжаран зайһарха тээшэ шэглүүлхын, нэн түрүүн ядерна дайнай аюулые зайсуулхын тулада хэрэгтэй бүхы юумэ хэхэ шухала гэжэ Советскэ Союз тоолоно. Иимэ үг зорилгоор хүтэлбэрилэгдэжэ байһан СССР «Ядерна дайе зэбүүрхэн буруушааха» гэһэн тон шухала асуудалые мүнөө боложе байһан сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ дурадхаһан байна. Амиды мэндэ ажаһуулга хадаа хүнэй эдлэхэ түрүүшын ээлжээнэй эрхэ мүн. Энэ зохые бүдүүлиг муухайгаар эбдэжэ, дэлхэйн арадуудта эсэргүү үзэгдөөгүй ехэ аюултай гэмтэ ябуулга боложо магад ядерна дайе үгэ дуугүйгөөр хэтэ мүнхэдэнь хорихо гэһэн уласхоорондын нэгэдэлэй урда табигдаа.

Ядерна дайе зэбүүрхэн буруушаалга хадаа ядерна буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар бодото хэмжээ ябуулгануудаар бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Тэрэшэлэн энэ зорилго СССР-эй эб найрамдалта үүсхэлнүүд дотор хараалагдана, тодорхойлон хэлэбэл, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые даб дээрэ болюулха тухай асуудал сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулхаар дурадхагданхай. Тэрэнэйнь үг зорилго бүхы дэлхэй дээрэ— ядерна буу зэбсэгтэй, зэбсэггүйшье оронуудта — улам үргэнөөр дэмжэгдэжэ байна.

Тиихэдэ замбуулинай дайдые милитаризацилгаһаа зайсуулха зорилго айхабтар шухала боложо байна. Замбуулинай дайдада, мүн тэндэһээ Газар тээшэ хүсэ хэрэглэхэ ябадалые хорихо тухай договор баталха тушаа Советскэ Союзай энэ сессиин үзэмжэдэ табиһан ушар дурсагдагша асуудалай ехээр анхарагдажа байһаниие гэршэлнэ.

ООН-ой хүдэлмэридэ хабаадагшадай тэмдэглэжэ байһанай ёһоор, эдэ эдэбхи үүсхэлнүүд хадаа Советскэ Союзай гадаадын политикын хүн түрэлтэнэй хуби заяанда бодотоор һанаагаа зобожо байһан шууд сэхэ хараа бодолые гэршэлэн харуулна. ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяр гэгшын һанамжын ёһоор, Советскэ Союзай шэнэ үүсхэлнүүд делегадуудай анхаралые айхабтар ехээр татажа, һонирхуулжа байна.

Советскэ Союзай дурадхалнууд КПСС-эй XXVI съездын баталан абаһан эб найрамдалай программада нэмэлтэ болон хүгжөөнэ, — гэжэ ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек үгэ хэлэлгын үедэ зааһан байна. Энэ хадаа ядерна дайнай аюулһаа энэ дэлхэйгээ аршалан абархын тулада хэрэгтэй бүхы юумэ хүү хэхэ гэһэн арадуудай эрилтэдэ бодото харюу болоно. ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовскиин хэлэһэнэй ёһоор, Советскэ Союзай оруулһан дурадхалнуудые баталан абаад байгаа һаа, ядерна дайнай аюулые зайсуулха замда тодорхой алхам боложо үгэхэ байгаа. Мүнөө США-гай правительствын буу зэбсэг бүтээн гаргалгые үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ хүргөөд, уласхоорондын байдалые эгээл шахардуу шанга болгоод байхада СССР-эй энэ хараа шугам айхабтар шухала удхатай шанартай гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ юрэнхы политическэ асуудалаар үгэ хэлэлгэ дүүрэхэ дүтэлжэ байна. Мүнөө үе сагай тон шухала асуудалнуудһаа уласхоорондын нэгэдэлэй анхаралые һамаарүүлха, США-гай эзэрхэг түримхэй хараа шугамые сагааруулха гэһэн Вашингтоной дипломатиин бүхы һэдэлгэнүүдэй юушье хэжэ шадахагүй байһан элирбэ.

ГРЕК-АМЕРИКАН ЗҮРИШЭЛДӨӨН

Һүүлэй үедэ грек-американ зүришэлдөөнүүд дахяад шангадажа оробо. Энээнэйнь ушар шалтагаан гэхэдэ. НАТО-гай гэшүүн Грецидэ национальна аша туһынь хэрэгүүдтэ таарахагүй политическэ ба сэрэгэй хараа шугам баримталдаг байхыень баадхахые Вашингтон оролдоно. Бүхы оронуудтай харилсаа холбоо үргэдхэхэ: Балканда ядерна буу зэбсэггүй зоно байгуулха, дунда зэргын зайда буудагдаха американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европын оронуудай газар дээрэ тараан тодхолгодо эсэргүү ябуулга хэхэ гэжэ соносхоһон А. Папандреугай правительствын хараа бодолые хубилгаха зорилгоор Сагаан байшангай захиргаан тэрээндэ хэжэ байһан баалалтаяа улам шангадхажал байһаар. Иимэл зорилгоор США харата ябуулгын экономическа ба политическэ онол аргануудые сум хэрэглэжэ оронхой.

Америкын ба Турциин сэрэгэй самоледуудай Грециин агаарай хилэ эбдэхэ ушар олошороо. Дундада далайн зүүн хубида НАТО-гай «Дисплей детерминейшн» гэжэ нэрлэгдэһэн сэрэгэй ехэ маневрто хабаадалгаяа болюулха гэжэ Грециин правительствын шиидхэбэри абаһанай һүүлээр американ самоледуудай харата ниидэлгэнүүд улам олошоруулагдаһан байха юм. Американ сэрэгэй летчигүүд хэдэн арба дахин Грециин агаарай хилэ эбдэн орожо, уласхоорондын трассаар ниидэдэг граждан пассажирска самоледуудта аюулта байдал тохёолдуулһан байха юм. Уряалгүй тэдэ «айлшадые» үлдэхын тулада Грециин засагаархид нэгэ дахин истребительнүүдые агаарта гаргаха баатай болоһон.

Эдэ бүдүүлиг ябуулгануудай талаар Грециин правительство США-да эрид шанга буруушаалга хээд, иимэ таагүй ушараар «тон шахардуу байдал тохёолдобо», эндэ «юрэ болоһон алдуу эндүү тухай огто хэлэгдэнэгүй» гэжэ мэдүүлээ.

Оронойнь газар дээрэ американ сэрэгэй баазануудай байлгагдаха болзорые һунааха тухай грек-американ хэлсээндэ һаяхан гар табигдаа. Мүнөө Грециин правительствын тэрэ документые парламентын үзэмжэдэ табижа байһан энэ үедэ американ самоледуудай харата ябуулгануудай олошороод байһанда политическэ байдал шэнжэлэгшэд анхарал хандуулна. Грецидэ баалалтаяа хэды шангадхажа байгаашье һаа, Холбоото Штадууд өөһэдтөө ашатай туһатай юумэ хэлсээнэй бэшэг дотор оруулжа шадаагүй. Политическэ хэдэ хэдэн партинууд болоч парламентаринууд үргэн ниитэ хүн зоной хүсэл эрмэлзэлые дэмжэн, дурсагдагша хэлсээе эсэслэн баталалгада эсэргүү байһанаа мэдүүлнэ. Мэнэ һаяхан А. Папандреугай правительство Ливанай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралга бэелүүлжэ байһан американ сэрэгүүдтэ ашаа зөөхэдөө Грецидэ байһан баазануудые хэрэглэхыень хуулита ёһоор хориһон байна.

«Үхэл асарха американ баазанууд үгы болог!», «Ороноймнай газар дээрэһээ США-гай сэрэгэй баазануудые усадхаха!» гэһэн уряа доро зуу мянган хүнэй хабаадалгатай демонстраци мэнэ һаяхан Афинада болобо. Тэрээндэ хабаадагшад американ сэрэгэй баазанууд тухай хэлсээе эсэслэн баталжа болохогүй гэһэн уряатай бэшэг парламентда дамжуулаа. Энээнэй урда тээ иимэрхүү манифестацинууд Пирей, Салоники хотонуудта, Крит арал дээрэхи американ баазанууд шадар үнгэргэгдөө.

«ПИНОЧЕДЭЙ ДИКТАТУРА ҮГЫ БОЛОГ!»

Чилидэ болоһон арад зонойнь зэбүүрхэн буруушаалгын шэнэ хүдэлөөн тушаа «хэм хэмжүүрэйнгээ талаар Пиночедэй журамда эсэргүү үзэгдөөгүй ехэ буруушаалга болобо» гээд хилын саадахи информационно агентствэнүүд мэдээсэбэ. Октябриин 11, 12, 13-да Чилиин ниислэл Сантьяго ба бусад городуудта хүсэ ехэтэ манифестаци ба митингнүүд боложо, тэдээндэ хэдэн зуу мянган хүн—хүдэлмэришэд, алба хаагшад, студентнүүд хабаадаба. Буруушаалгын национальна зургаадахи үдэр «Пиночедэй диктатура үгы болог!», «Мүнөө демократи хэрэгтэй!», «Хилээмэн ба хүдэлмэри хэрэгтэй, эрхэ сүлөөгэй ба үнэн зүб байдалай түлөө!» гэһэн лозунгнууд доро үнгэрөө.

Фашис журамые толгойлогшо манифестантнуудые тараан намнаха хэрэгтэ буутай солдат болон карабинернүүдые табяа. Тэдэнь демонстрантнуудые автомадаар буудажа, нюдэнһөө нелбоһо гоожуулдаг газтай граната шэдэжэ, зуудаг нохойнуудые табижа, шиидамаар сохижо ороһон байха юм. Гансахан ниислэл хотодонь хэдэн арбаад хүн шархатаһан, хэдэн зуун патриот түрмэдэ хаагдаһан байна.

Пиночет арбан жэлэй туршада Чилиин арад зониие дарлажа байна. Энэ үе соо арба мянган хүн алуулаа, хэһээлтэдэ орожо зобоо, миллион шахуу чилиецүүд ами бэеэ аршалхын тулада Эхэ оронһоо гаража ошохо баатай болоһон. Гэбэшье эрхэ сүлөөгэй уг зорилгодо үнэн сэхэ байһан арад Пиночедэй фашис нохосуудһаа хүсэтэй байба. Тэдэнэй тэсэбэридэ эсэс хүрэжэ ерээ, оронойнь бүхы ажалшад уаанһаа мултарһан шэнгеэр хамаг хүсэеэ эршэдүүлэн, демократиин ба социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ бодобо.

Пиночедэй засагай хүтэлбэридэ ерэһээр үнгэрһэн арбан жэлэй туршада Чили экономическа айхабтар ехэ хохидолдо ороо, чилиин арад үзэгдөөгүй ехэ зоболондо нэрбэгдээ. Мүнөө ажал хэжэ шадаха бүхы хүн зонойнь 35 шахуу процентнь хүдэлмэригүй, арбан жэлэй туршада промышленностиин ба хүдөө ажахын хэдэн мянгаад предприятм үгырэн хооһоржо, усадхагдаа. Бодото дээрээ энэ орон хариин монополинуудай мэдэлдэ үгтэнхэй. Чилиие «шэнэ обществын экономическа жэшээтэ түхэл» болгохо гэһэн Вашингтоной аашаһаа ямаршье үрэ гараагүй. Вашингтонһоо эльгээгдэһэн «экспертнүүд», США-гай үгэһэн олон миллион доллар ямаршье туһа болоогүй. Чилиин экономико аяар 1966 оной хэмжээндэ хүрэтэр гэдэргээ хаягданхай.

Мүнөө Чили һая тэһэрһэн вулкан шэнгеэр орьёлон бусалжа байна. Фашизмда эсэргүү тэмсэлшэд хүсэ абажа захалаа, түрүү үзэлтэй, демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэл үдэр ерэхэ бүри бэхижэнэ, ажал ябуулгаяа нюусаар бэелүүлжэ байһан коммунис партиин дурадхаһан тэмсэлэй программые чилиецүүд улам олоороо һайшаан дэмжэжэ байна. КПЧ иигэжэ эрид шууд мэдүүлнэ: «Пиночедэй шуһата диктатурые усадхалга ба демократическа правительство байгуулга оронииемнай политическа ба экономическа бэрхэшээлтэ байдалһаа гаргажа шадаха».

Дэлхэйн арадууд эгээл халуун энхэрэлтэйгээр чилиецүүдэй улам үргэдэжэ байһан тэмсэлэй хойноһоо ажаглан харана. Олон миллион хүнүүдэй «Чилиин аха дүүнэр, бидэнэр таанадтай сугбди!», «Таанадай илалта түйлаха байһандатнай бидэнэр этигэнэбди!» гэһэн үгэнүүд элдэб олон хэлэн дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ соностожо байна.

В. ЧЕРНЫШЕВ.
В. ВОЛКОВ.
О. КОЛЕСНИКОВ.
(ТАСС).

ШЭНЭ-БЭРЭЭН УРГАНА

Шэнэ-Бэрээнэй автомобиль заһабарилагшадай тосхон жэлһээ жэлдэ урган һалбаржа, болбосон түхэлтэй боложо байнхай. Эндэ жэл бүри табан дабхартай байрын гэр баригдажа, ашаглалгада үгтэнэ. Заводой хүдэлмэришэд ниимэ түхэлэй хэдэн гэртэ һуудал байдалаа гүйсэд түхеэрэнхэй. Тосхоной захада табан дабхартай үшөө хоёр байрын гэр һаяхан бүтээгдэжэ, отделочнигүүд зосоо талаланъ ажалаа дүүргэнтэжэ байна. Эндэһээ холо бэшэхэнэ Соёлой ба спортын «Зенит» гэжэ ордон, хүүгэдэй комбинат, столово бии юм.

Больницын комплексын түрүүшын ээлжээн тээмэндэ ашаглалгада оруулагдаа бэлэй. Тэрэнэй эзэлдэг үргэн талмайтай хорёо руу ороходо, асфальтаар хушагдаһан зүргэ харгынууд, захаарнь һуулгагдаһан набшаһата модо һөөгүүд ехэ һайханаар нюдэндэ харагдана.

Эндэ гурбан дабхартай байшан соо поликлиникэ оронхой. Нэгэдэхи дабхартань хүүгэдэй педиатрэй хоёр таһалга. Поликлиникын хажууда 200 һууритай стационар, хүүгэдэй больница, нарайлалгын гэр, халдабарита үбшэнэй отделени.

Эдэ бүгэдые хаража байхадаа, шэнэ-бэрээнэйхидэй һуудал байдал ниилээдгүй һайжараа гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэһээ залуушуулай һайн дураараа нютагтаа үлэдэгынь ойлгосотой гэжэ һанагдана.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

СЛЁТ БОЛОБО

Республикын ниитын санитарна инспекторнүүдэй слёт Загарайн райондо үнгэргэгдэбэ. Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй комитедүүдэй санитарно-эпидемиологическа станцинуудай һайн дуранай туһалагшад — 2000 гаран хүн эндэ суглараа. Элдэб мэргэжэлэй түлөөлэгшэдые эдэнэй дунда нэрлэмээр. Жэшээлхэдэ, багшанар, һаалишад, зоотехнигүүд, инженернүүд, хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэд гээд захаһаань дурдамаар юм.

Хүн зоной элүүрые хамгаалгын, элдэб халдабарита үбшэ һэргылэлгын хүдэлмэридэ эдэмнай эдэбхитэй хабаадана бшуу. Хото, һууринуудые болбосон түхэлтэй болголгодо, ажалай, амаралтын эрхэ байдал һайжаруулгада, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалгада эдэнэр үүсхэлээ гаргадаг. Республикын ахамад санитарна врач П. Д. Афанасьева, Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй республиканска комитедэй түрүүлэгшэ И. И. Хазагаева, Загарайн районно санэпидстанциин ахамад врач В. В. Варнакова гэгшэд элидхэлнүүд соогоо энээн тушаа онсо тогтон хэлээ.

Слёдто хабаадагша Л. И. Шелогурова Захааминай районой санинспекторнүүдэй хүдэлмэри тухай илангаяа дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Ниитын 16 санинспекци эндэ байгуулагданхай, 127 хүн бүридэлдэнь ороно. Жэшээлхэдэ, арадай депутадуудай Сагаан Мориной сомоной Соведэй дэргэдэ найман хүнһөө бүридэһэн инспекци хүдэлдэг. Фермэнүүд болон отаранууд дээрэ ариг сэбэрые сахилгые хиналга, һууринаа ногооруулгада хүн зониие элсүүлгэ гэхэ мэтэһээ эхилээд, олон янзын хэмжээнүүдые абадаг. «Санитарна талаар болбосон түхэлтэй һуурин» гэһэн нэрэ зэргэдэ түрэл тосхоноо хүргэмэ болгохоор сагаан-мориноймиа оролдоно.

Гэхэтэй хамта санинспекторнүүд А. Н. Зубарева, М. С. Редькина, М. А. Галкина, Н. И. Куликова болон бусад өөһэд өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай суглараагшадта хөөрэжэ үгөө. Слёдто хабаадагшад Шэнэ Бэрээнэй сельсоведэй дэргэдэхи санинспекциин хүдэлмэритэй танилсаһан, «Гигант» колхозой һүнэй комплекс хүрэһэн, Шэнэ-Бэрээндэ һая баригдаһан больницада, хүүгэдэй саадта орожо үзэһэн байна.

Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй эдэбхитэдтэ тусхай хандалга баталагдан абтаа.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

Нютаг нютагай һонин

УРАН ГА[…]

Николай […]янов арба[…] бүүн ябаж[…] мэргэжэлтэ[…] Тэрэ саһ[…] үнгэрбэ.

Һүүлэй […] туршада У[…] «Незабудк[…] херскада […] дэлжэ ба[…] Степанович […] тэ даабар[…] дүүргэдэг, […] мэргэжэлтэ[…]

— Өөр[…] дамар бэ[…] парикмахер[…] зүрхэнһөө […] иние хүр[…] магтаалай […] сэгнэлтэ бо[…]

ЗУРАГ[…] хьянов ажи[…] В. МУЛЛ[…]

ҺУРАГШАД ТУҺАЛНА

Жаргалантын дунда һургуулиин коллектив багаханшье һаа, хэр угһаа ажалай баян ёһо заншалтай юм. Нооһо хайшалалгын үедэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, залуу мал түлжүүлэн харууһалалгада ухибүүд түрэл совхоздоо туһалдаг.

Һургуулиин директор Д. Ц. Ангархаев, багшанар М. Г. Эрдынеева, А. Н. Бадмаева, Е. М. Бадмажапова, Т. Б. Намжилова, Н. Н. Дылгырова гэгшэд эдир үетэниие ажалда дүршүүлхэ хэрэгтэ гол һаналаа табилсадаг. Һуралсалдаашье ухибүүд харюусалга ехэтэйгээр хандажа һуранхай.

— Мүнөө жэл ВЛКСМ-эй гэшүүндэ абтахабди. Энэ шухала ушарта бэлдэжэ байнхайбди. Эрхим һурагшад сооһоо Саша Гомбоев, Чимит Банзара[…]даева, Оля Доржиева […]мээр. Эдэмнай зундаа […]хидхэлсэһэн, эдэбхитэйнүү[…]дахи классай һурагша Т[…]рөө һэн.

Жэл бүри ажалай б[…]рие Н. Ц. Очирова […]дондо шахан таргалуу[…] 2100 хурьга харууһалжа, […]дые түйлаһан, район со[…] эзэлһэн байна. Мүнөө […] үшөө 300 тугал харууһа[…] 6-дахи, 7-дохи классууда[…]тай туһатай хүдэлмэрид[…] дуулагдаа. Жэшээлхэдэ […] Гена Бадмаринчинов, Т[…]рия Будажапова гэгшэд […]ган хүмүүжүүлэгшэдэй […]да хүртөө.

Сэлэнгын район.

ЗАНШАЛТА МҮРЫСӨӨН

Б. М. Дамчеевэй шанда хүртэхын […]рысөөн Закаменск хотодо эхилбэ. Д[…]дэжэ байһан энэ мүрысөөндэ Эрхүү[…]дай АССР-эй, Улаан-Үдэ хотын бол[…] хүдөөгэй районуудай командануу хаба[…]ранхай 135 боксер түрүүшынгээ «б[…] гэргэбэ.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр респ[…]нүүд яһала һайн һорилго бэлэдхэлтэй […] Закаменскын ГПТУ-гай һурагша, нёд[…]рысөөндэ илагша Олег Полечев, Ула[…] спортивна һургуулиин түлөөлэгшэ Д[…] гэгшэд шадамар бэрхээр, бодомжотойго[…]шадай болон мэргэжэлтэдэй һайшаал […] байна.

ФИЛАТЕЛИСТНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ХАРАЛГА

Москвагайхид ба ниислэл хотын айлшад социалис арбан нэгэн ороной филателистнүүдэй суглуулбаринуудтай танилсаха аргатай болобо. Красна Преснидэ «Экспоцентр» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй выставкын комплексдо филателистнүүдэй уласхоорондын «Соцфилэкс-83» гэжэ выставкэ һая нээгдээ.

ЮНЕСКО-гэй соносхоһон хэлхеэ холбооной уласхоорондын жэлдэ тэрэ зорюулагдана. «Филатели эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө» гэһэн уряа доро тэрэ үнгэрнэ. Социализмын байгуулалтын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанар тухай, дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө, эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй ба хүн түрэлтэнэй аша туһада бүхы гүрэнүүдэй адли тэгшэ эрхэтэ харилсаа холбооной түлөө тэмсэл тухай хөөрэхэ гээшэ тус выставкын гол зорилго болоно.

80 мянган марка, блок, конверт болон почтын бусад документнүүд выставкын 780 стенд дээрэ дэлгээгдээ. Эрхим суглуулбаринууд (140-һөө дээшэ байха) элдэб медальнуудаар шагнагдаха байна. Ленинградай мүнгэ шудхадаг газарта бүтээгдэһэн эдэ медальнууд хүндэтэ жюриин сейф соо хадагалаатай.

Тус выставкые эмхидхэһэн СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын болон Филателистнүүдэй бүхэсоюзна бүлгэмэй, мүн тэрэшэлэн ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, СССР-эй Соёлой министерствын, ССОД-ой, бусад эмхинүүдэй бии болгоһон тусхай шангууд лауреадуудые хүлеэнэ.

Харалгын нээлгэдэ зорюулагдажа хэблэгдэһэн блок, карточка, уран һайханай маркатай конвертые Москвагай «Соцфилэкс-83» выставкэ тухай дурасхаал болгон хүн бүхэн худалдажа абаха аргатай.

Филателистнүүдэй уласхоорондын харалга октябриин 23-да түгэсхэгдэхэ.

(ТАСС).

ТАСС АПН — ХИЛЫН СААНАҺАА

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЖАГСААЛ

НИКОСИ. «Европодо, Балканай оронуудта ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тодхоолгохогүйн түлөө» гэһэн уряа доро эб найрамдалай түлөө жагсаал Кипрэй олониитын митингээр эндэ эхилбэ. Балканай ба Дунай шадарай оронуудай эхэнэрнүүдэй эмхинүүдэй үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн тус жагсаалда Кипрэй, Болгариин, Венгриин, Австриин, Румыниин, Чехословакиин, Советскэ Союзай болон Грециин эб найрамдалай тала баримталагшад, мүн тэрэшэлэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй, уласхоорондын эхэнэрнүүдэй, профсоюзуудай болон залуушуулай эмхинүүдэй түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Бүхэкипрэй эхэнэрнүүдэй эмхинүүдэй федерациин генеральна секретариин орлогшо Евгенулла Кацуриду митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, США-гай ба НАТО-гай дай жүрөөдэгшэ бүлэгүүдэй үүдхэһэн ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө эрид шууд тэмсэнэ гэжэ тэмдэглээ. Европодо американ шэнэ ядерна ракетэнүүд бэшэ, харин амгалан тайбан байдал, буу зэбсэг хуряалга хэрэгтэй юм гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. «Совет аюул» гэдэгээр дэлхэйн хүн зониие айлгажа һүрдөөхые, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ шэнэ ракетэнүүд Баруун Европые «хамгаалхын» тула хэрэгтэй гэжэ олониитэдэ үнэншүүлхые Вашингтон оролдоно гээд Е. Кацуриду онсолон тэмдэглэбэ. Гэбэшье эдэ баталамжануудынь нэгэшье үндэһэ баримтагүй байна гэжэ Е. Кацуриду хэлээ. Имагтал Советскэ Союз эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ дабшадаг, уласхоорондын аюулгүй байдалые хангаха талаар бүтэмжэтэй һайн дурадхалнуудые үүсхэһэн байгаа.

Митингдэ хабаадагшад ООН-ой генеральна секретарьта бэшэг эльгээхэдээ, буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээлгые хизаарлаха талаар хэмжээнүүдые шангадхахыень уласхоорондын нэгэдэлые уряалаа.

Никосиһоо эб найрамдалай тала баримталагшад Кипрэй Лимасол порт, харин удааӊь Греци ба Болгари хүрэхэ байна.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ҮДЭРНҮҮД НОРВЕГИДЭ

ОСЛО. Норвегиин Мосс хотодо «Россия» ансамблиин концертээр Советскэ Союзай заншалта үдэрнүүдэй программа Норвегидэ түгэсхэгдэбэ. Энэ удаа Россин Федераци манай оронийе түлөөлһэн байна.

Осло, Хамара, Порсгрунна, Фредрикстада болон бусад хото городуудай хүн зон элдэб ансамблинуудай концертнүүдые хараһан, совет ба норвег олониитын олон тоото уулзалгануудта хабаадаһан, уран зурагай выставкэнүүдтэй танилсаһан, совет баримтата фильмүүдые хараһан байна. Хаа хаанагүй артистнуудые халуунаар угтан абаа.

СССР-эй арадай артистка, Ленинскэ шангай лауреат Л. Зыкинае харагшад илангаяа халуунаар угтаа. «Катюша», «Подмосковные вечера» гэһэн дуунуудые, түрэл хэлэн дээрэнь гүйсэдхэһэн норвег арадай дуун дуушантай хамта бүхы харагшад дууласаа.

Норвегидэ Советскэ Союзай үдэрнүүдые үнгэргэлгэ хоёр ороной хоорондохи үрэ түнтэ соёлой харилсаа холбооондо һайн һайхан заншал болонхой. Агууехэ ороной алдар нэрэдэ хүрэмөөр түгэс искусство совет артистнууд харуулаа гэжэ «Норвеги — Советскэ Союз» бүлгэмэй генеральна секретарь Э. Фриш хэлээ. СССР-эй үдэрнүүд манай арадуудай хоорондохи һайн хүршэ ёһоной харилсаануудые хүгжөөлгэдэ горитой хубита оруулһан байха.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Каменный цветок» — мультфильм. 10.25—«Впереди —океан» — телевизионно уран һайханай фильм, (1-дэхи сери). 11.30—«Ан амитадай аймаг». 12.30—Д. Шостаковичой нэрэмжэтэ квартет наадаха. 13.00—Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—«Я пошел гулять»—телевизионно баримтата фильм. 16.05—«ПТУ-да ямар мэргэжэлнүүдтэ хайшан гэжэ һургадаг бэ?»—металлургнууд болон машина бүтээгшэдэй мэргэжэлтэдые һурган бэлдэлгэ тухай дамжуулга. 16.35—«Горизонт». 17.35—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 18.05—«Арадай уран бэлиг» — телевизионно шэнжэлэл.

Улаан-Үдэ. 18.50—«Байгал» (буряадаар) 19.20—«Агуу ехэ хуби заяатай хото»—киноочерк.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Ажалайнь зэргээр нэрэ хүндэ». Череповецкэ металлургическа комбинадай шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада оруулжа байһан тухай. 20.25—«Октябрь» —кино-зураглал. 20.35—«Клятвенная запись»—телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. Түрүүшын фильм (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35 —Футболой шэнжэлэл. 23.05—«Юун? Хаана? Хэзээ?»—телевизионно викторина. 00.15—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 00.30—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов» —«Сокол» (2-дохи ба 3-дахи шатанууд).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Звездная палитра»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35—10.45—Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. «Шубууд намартаа». 9.55—«Главна Ботаническа» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. «Гоё һайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлгэ». Ажал болон үйлэдбэриие болбосон һайнаар эмхидхэлгэ. 11.35—Географи. 6-дахи класс. Африка. Саваннануудай ургамалай ба амитадай аймаг». 12.05—Шатарай һургуули. 13.10—Хүгжэм. 5-дахи класс. «Бетховеной табадахи симфони». 13.40—Француз хэлэн (түрүүшынгээ жэл һуража байгшадта). 14.10 —«Мөөр ба хүрьһэн»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.20—«Шинии ленинскэ библиотекэ». 15.00—«Школа в Лисьих Горках»—телеочерк. 15.45—«Уянга-

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Түсэб — фермэ бүхэнэй хуули мүн» — түрүү бэшэг. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ, ВЛКСМ-эй обкомдо. Сэлэнгын районой мал ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялганууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Ажахы эрхилэлгын оньһон. «Дүнгүүдыень уридшалан бодомжолхо» — В. Улановай статья. Коммунис ажалай цехтэ. «Нэрэ зэргэ уялгална» — А. Тихновецэй статья. «Заһархаяа болиһон голодоһо гаргагшад» — В. Потехинэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. «Соёлой байшангууд болон клубуудта».

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54—54, зам. редактора—2 68-08, зам редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52 секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2 60-21, 2-57-63 информации—2-60-91 переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Гос[…]ственного комитета Бурятской АССР […] делам издательств, полиграфии и к[…]ной торговли г. Улан-Удэ ул. Лени[…] Н-0642. Заказ № 239. Индекс […]